

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 4.)

GAZETA apare în fiecare zi

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 3 fr. pe an.
Se primumeră la toate oficiile postale din țară și din afară și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare Argui Inului Nr. 30. etajiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 6 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Buzisori neînscrise nu se primesc.
Manuscrisurile nu se returnează.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukes Nachf.,
Max. Angenfeld & Emmerich
Lerner, Heinrich Schalek, A. Ope-
lik Nachf., Anton Oppelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Erstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII. Erzsebet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și in-
voială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 30 bani.

Nr. 20.—Anul LXXI.

Brașov, Vineri 25 Ianuarie (7 Februarie)

1908.

Să-și pună pofta 'n cuiu!

Cetitorii noștri sunt informați despre broșura politică ce a apărut sub titlul „greșelile și păcatele politice noastre de naționalitate”, scrisă de Argus (un pseudonim).

Ziarele ungurești din Budapesta vorbind despre aceasta broșură au aprobat toate tendința și scopul autorului ei de-a dovedi, că s'au făcut greșeli și s'au păcătuit din partea guvernelor maghiare, în ce privește politica lor față cu naționalitățile. Și că acum ar fi timpul să se gândească la îndreptarea primind mâna de împăcare, pe care după asigurarea lui Argus, aceste naționalități ar fi gata a o întinde Maghiarilor.

De ce acum deodată află timpul să se bine venit Argus, să se facă împăciuirea cu naționalitățile? tocmai acum când coarda e mai întinsă ca ieri și când, coarda inimicii și a prietenilor în contra desvoltării naționale a popoarelor nemaghiare? De ce tocmai în clipitele acestea să se poată opera în delaturarea unor rele ce de veacuri bântue în raporturile dintre aceste popoare și cărmuitori? Despre toate acestea nu-și poate da samă nici Argus, care vine să propovăduască pacea în toiul luptei pentru libertate și drepturi egale.

E ceva cu totul particulară doborârea aceasta oarbă de împăciuire, și să se face tot ce e posibil și imposibil chiar pentru a pune piedeci în calea zădărnici ori ce împăciuire. Este în proces sufletesc, ce se desfășură în pieptul celor ce au cărma și puterea în mână în Ungaria, un proces, ce li-l face reaua conștiință că greșesc și păcătuiesc prea peste măsură împotriva Românilor și a celorlalte popoare nemaghiare și convinșerea, ori, dacă nu tocmai convinșerea, un simț ascuns și mut, că nu se poate face și că poate s'o pată rău, să aducă mari pericole pe capul patriei și al națiunii lor.

Văd ce ar fi mai bine, dar n'au puterea să și urmeze ce văd. Ar vrea să se ametească și să se imbecileze cu credința, ce o are bigotul care crede, că rugându-se și făcând cruci și mătănii înaintea icoanelor sfinte, poate să-și ispășească păcatele cele mai vechi, ca să continue mai departe cu cele nouă.

Argus, care a scris broșura amintită, s'a făcut talmaciul acestei conștiințe, și acestui simț ascuns al celor încărcăți de păcate. El vine și le spune să se lase de obiceiul de-a le vedea toate negre, de-a privi în conlocuitorii de altă limbă, numai dușmani neimpăcați. Și atunci vor dobândi ca mulți, foarte mulți, ba cei mai mulți dintre bărbații frunțași ai naționalităților să se apropie de ei, și să se le întindă mâna de împăcare. Cam după cunoscutul vers: „Eu ți-s frate, tu-mi ești frate, în noi doi un suflet bate”. — Toate să fie atunci uitate, dușmănia să piară și în locul ei să se îmbrățișeze maghiar și nemaghiar pentru preamărirea statului unitar național — care pe toți vrea să-i îmbrățișeze cu aceeași căldură. Toți să fie una, toți să trăiască împreună în pace și bună înțelegere, având peste toate celelalte ale lor un singur ideal mare: de-a face să se înalțe și să înflorească limba și cultura maghiară menită a fi temelia fericirii statului național. Nu e aceasta o icoană a viitorului foarte seducătoare pentru cei dela cărmă? N'ar avea decât să suridă prietenește și să întindă mâna. Și — una, două, trei — împăciuirea ar fi gata. Astfel de visuri și dorințe a deșteptat Argus în piepturile puternicilor zilei din Ungaria. Rămâne numai ca mulțimea, masele maghiare atât de rău informate despre naționalități să se poată hotărâ a nu mai privi în ele niște dușmani ai țării și a națiunii lor. Insași foaia ministrului de interne Andrassy, „Magyar Hirlap”, face o încercare de mulcomire în direcția aceasta spunând cetitorilor săi, in-

tr'un articol apărut în numărul dela 31 Ianuarie a. c. că alta-s Croații și alta-s Românii din Ungaria. Croații vișcăză de regatul lui Zvonimir, de reînălțarea imperiului mare illiric. Românii și celelalte naționalități din Ungaria însă n'au astfel de aspirațiuni. Aici totdeauna a existat stăpânire maghiară. De o mie de ani nu s'a pomenit ca vre-una din naționalități să fi făcut vre-o încercare de a se rupe de Ungaria. Când Mihai-Viteazul a năvalit în Ardeal, la avizul împăratului austriac: nu Românii, ci Săcii și Sașii au fost aceia cari au sprijinit întreprinderea lui... Răscoala lui Horia a avut caracter agrar, ca aceea a lui Dozza și ca răscoala țărănilor din România. Iar la 1848 numai partea cea mai mică a naționalităților au ascultat de poruncile lui Iellacici, Iancu, Axente și Hurban. Iar evanghelia politică a bărbaților de stat ai României îndrumă pe Români la amicitie cu Maghiarii.

Multe ar fi de zis despre aceste. Ajunge însă deocamdată că foaia maghiară amintită îmbărbătează pe ai săi, să nu ia de bani buni toate câte se vorbesc și se scriu despre gravitatea în afară a naționalităților din Ungaria. Ar fi bine deci ca masele maghiare stăpânite de șovinisti să se mai liniștească și să se liniștească și conștiința conducătorilor lor; să chibzuiescă toți dacă n'ar fi cuminte să primească mâna, ce sunt gata a le-o întinde cei cu acțiunea de împăciuire din sânul naționalităților, când aceasta împăciuire se poate dobândi așa de ușor?

Să-și pună însă pofta 'n cuiu!

Catastrofa dela Lisabona.

O nouă veste de spaimă a cuprins întreaga lume. Regele Portugaliei Don Carlos I și fiul său moștenitorul tronului Ludovic Filip au fost împușcați ziua în ameză mare, pe una din străzile orașului de reședință Lisabona. Iată cauzele acestui omor.

Don Carlos s'a născut în 28 Septembrie 1863 la 22 mai 1886, să însură cu frumoasa princesă Amalia fca contelui de

Paris, iar la 19 Octomvrie 1889 să urcă pe tron; după moartea tatălui său Ludovic I. Domnia sa n'a fost prea norocoasă; coloniile Portugeze începură să se răscoale, conflicte diplomatice îl siliră să îngruncheze prea de multe ori steagul Portugez în fața marilor puteri, cu deosebire în fața Angliei. Astfel începu să peară dragostea poporului său. Pe lângă acestea să întâmplă că mama sa, regina văduvă în urma unor întreprinderi comerciale nenorocoase, ajunge în greutăți bănești. Regele acopere datoriile reginei văduve din lista civilă și astfel ajunge și el în incurcături. Printr'un proiect de lege înaintat cortesului (camerei) portugeze, regele cere ca reprezentanța țării să-i acopere datoriile. Cazul acesta a produs mult sânge rău în toate părțile poporului. Ministrul, n'a fost în stare să facă să treacă proiectul prin cameră și e silit să-și dea dimisia.

Regele încredințează cu conducerea țării pe un om hotărât la toate, pe Ioas Franco, dându-i deplină putere ca după propria sa chibzuință să-i aducă în rândul și incurcăturile materiale. Prin parlament nu izbutește nici Franco să treacă cu proiectul de lege; văzând aceasta, scurt disolvă parlamentul și începe să domnească prin ordinațiuni, adevărat prin hotărâri volnice și cu prima ordinațiune preia în numele statului datoriile casei domnitoare. Țara începe să se tulbure. Partidul republican, câștigă prin faptele nesocotite ale guvernului autocrat, trărăm tot mai mult. Franco oprește apariția jurnalelor lui nepretinoase, oprește ținerea de consfătuiri și adunări de ale partidelor opuse — aruncă în temnițe pe toți aceia, cari îl incurcau în planurile sale. Nemulțumirea și revolta creștea din ce în ce și toată ura se vărsa împotriva regelui, care-i dăduse lui Franco atâta putere. Aicea trebuiesc căutate cauzele atentatului din 3 Februarie, a cărui scurtă povestire e următoarea:

Regele să întorcea dintr'un orașel Villa Viciosa unde slătuse câte-va luni, să-și reocupe reședința din Lisabona. La gară să urcă într'o trăsură mare deschisă dimpreună cu soția sa regina Amalia și cei doi fii ai săi, principele moștenitor Ludovic Filip și ducele de Beja, Emanuel.

Pe când trăsura înainta încet, un individ apărură îndărătul trăsuri și descărcă două focuri asupra regelui. Primul foc îl nimeri în gât, al doilea în spate. Regele își duse amândouă mâinile la cap și căzu în direcțiunea reginei. În același minut eși un al doilea individ din mulțime și trase asupra moștenitorului. Regina scoase un țipet îngrozitor și încerca să gonească in-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Din putere proprie.

Heinrich Schliemann, marele archeolog.
(1822—1890).
— Fine. —

În Aprilie 1868 întreprinse o călătorie în Grecia și cercetă mai întâiu înzula Ica, patria lui Ulisse. Pe muntele Aetos, aici, pe care se zicea, că ar fi stat odinbăr cetatea lui Ulisse, făcu cu patru săpători cea dintâi săpătură, dar fără mare câștig, deși s'au descoperit mai multe și vase precum și statuia unei zeități și, desigur toate foarte vechi. A săpat iar și Schliemann și fiind căldura foarte mare (52 grade în soare), adesea era scăldat în sudori. De aici s'a dus la orașul Ikeno, care era așezat în colțul cel mai mare miazănoapte al șesului din Argos, încoară rezidența Agamemnilor. De aici s'opositol alergă la Troja, cea mai înmănată dintre cetățile homeriane ale Iliadei și »Odysetei«. Operile acestora etice, cari aveau să-i servească de călăuză de frunte la săpăturile proiectate, le arta totdeauna în buzunar și, în ori-ce ocază liberă, le lua în mână.

Din Troja veche, firește, nu mai

există nici o urmă, chiar nici locul, unde ar fi stat oare când, nu se știa cu siguranță. Învățații credeau greșit, că cetatea a stat pe locul, unde astăzi este satul Burnabași. Părerea asta Schliemann n'o găsi în congrăuire cu cele spuse de Homer, ale cărui expuneri, după cum zicea el singur, erau »evangheliile« pentru el. Astel n'a avut odibnă de loc, până când, spre surprinderea lumii întregi, n'a descoperit, că Troja cea veche a stat cu mult mai departe spre mare, acolo unde se ridică colina Hissarlık de pe care avea-i o vedere admirabilă jur împrejur. Aicea, zicea el, a putut, trebui chiar, să fie locul, de unde Priamos și Helena vedeau cetele poporului lor svărcolindu-se în luptă undulătoare.

Cum-că cetatea lui Priamos poate fi îngropată în lăuntru colinei, ce este drept, a presupus un învățat și mai înainte, dar nu s'au încercat nimic, ca să se convingă, cine-va, de starea lucrului. Schliemann însă, bazându-se tare pe Homer, numai de cât a luat hotărâre, să lucreze cu tot dinadinsul cu sapa și hârlețul, ca se poată ajunge la un rezultat hotărât. El spera, că va putea produce dovezi sigure, că tradiția grecoască despre războiul de zece ani din jurul Trojei se întemeiază pe adevăr și că Homer scrie despre lucrul acesta sincer și în mod vrednic de credință.

Pe temeiul unei scrieri erudite, ce o trimisese Schliemann în timpul acesta universității din Rostock, a primit diploma de doctor în filozofia.

La 11 Octomvrie 1871, cu zelul propriu în toate întreprinderile sale, începu la prima din cele patru săpături mari ale sale și o continuă cu 100—150 lucrători, cu întreruperi scurte, unsprăzece luni întregi împărțite pe anii 1871—9. În lucrare era spriginit de soția sa Sofia, greacă născută în Atena, pe care și-o alege de tovarășă pentru viață și care pentru ideea lui era tot așa de însuflețită, ca și el. Ce greutăți și osteneți a trebuit să întimpine în lucrarea sa! Vara îl împiedeca căldura cea de nesuferit, iarna gerul, în toată vremea viitoare și ploii dese. Dar entuziasmul lui Schliemann și al credincioasei sale soții n'a scăzut nici în urma vremii neprincioase de peste an, nici în urma succesului puțin dela început.

La o stuzime de doi metri cercetătorul dete de niște ziduri de temelii, din pietri mari pătrate, construite de greci mai târziu. Aparțineau la o clădire lungă, cam de 20 metri și lată de 14 metri, probabil o casă pentru sfatul orașenesc. Pentru că Troja, pe care o căuta Schliemann trebuia să zacă mai afund. O fântână astupată, pe care o curățise conducea în afunzime de 17 metri și încă numai aici

începea suprafața originală de pământ. Un canal, săpat din baza fântânii, răspundea la niște ziduri de casă. Câte generații vor fi locuit pe colina aceasta, și ce istorie poate să aibă el îngropată în sânul său! Schliemann era hotărât, să descopere taina, ori cât de mare jertfă ar costa de timp, de muncă și de bani.

»Greutățile«, scria el, »numai îmi măresc pofta d'a ajunge în sfârșit marea țântă, care 'mi stă înainte, și să dovedesc, că »Iliada« se întemeiază pe adevăr. Nici o osteneală nu voiu cruța, de nici o cheltuială nu mă voiu spăria, ca să pot ajunge la rezultat«.

Săpăturile cu sapa și hârlețul pătrundeau tot mai afund și mai afund în munte! Dar numai după ce gropile au ajuns afunzimea de 5 metri, au dat de lucruri însemnate. Peste tot au găsit vase de lut cu picturi, cane și pahare de niște forme de tot minunate, bazene de câte 2 metri în diametru și unelte mici lucrate foarte delicat. Cu cât intrau cu săpăturile mai afund, cu atât erau obiectele găsite mai lucrate crude, negre. Cu toate acestea erau dovadă eloquentă, că le-a confecționat, un popor cu cultură înaltă. Tot aceasta se cunoștea de pe numeroasele ciocane, săcuri și cuțite, ce s'au găsit acolo.

Cât de grea și periculoasă era lu-

Revista politică.

dividul de lângă trăsura, lovindu-l din toată puterea cu un buchet, ce-l avea în mână și-l primise la sosire. Moștenitorul căzu în brațele fratelui său. Numai prezenței de spirit a lui Figuera Freira și a unui soldat se poate mulțumi salvarea reginei; unul din atentatori își îndreptase deja arma asupra reginei, dar fu omorât înainte de a o descărca. Să povestește despre eroismul acestei nefericite regine, care văzându-și bărbatul murind, acoperi cu însuși trupul ei pe moștenitorul. Dar totul era prea târziu.

Regele muri pe loc, iar principele moștenitor în drum spre arsenal, unde porniră în grabă în fuga cailor. Inmormântarea va avea loc Sâmbătă. Se povestește, că în casa mortuară în care regele și principele moștenitor fură așezați pe catafalc, intră deodată Franco; regina ședea lângă sicriu. Regina se ridică la intrarea lui și privindu-l cu dispreț zise: »Iată-i! asta-i opera d-tale! Franco palid, îngână câte-va cuvinte și părăsi sala, iar regina isbucni în lacrimi.

La început se credea că atentatul a fost făcut de niște anarhiști, s'a dovedit însă că în el sunt amestecate multe persoane politice și pare că în adevăr nu anarhiștii, ci un complot, o conjurație republicană a săvârșit atentatul. Capul lor este un învățător din Lissabona, numit Baica, fost sub-oficer la marină, tată la doi copii. Trei dintre conjurați au fost omorâți pe loc de polițiști, mai mulți prinși și închiși, dintre cari unul s'a omorât în temniță luând venin. Se zice că vor fi judecați de conziliul de război și vor fi împușcați.

Urmașul regelui Don Carlos I. e fiul său al doilea, care a și fost, încă în aceiași zi ridicat pe scaunul regal. Și-a luat numele de Manuel II, și iată proclamația pe care a dat-o îndată după urcarea sa pe tron:

»Portughezii! Un atentat scârbos apasă inima mea de fiu și frate cu cea mai mare amărăciune. Știu că națiunea întreagă împărtășește durerea mea și urăște crima nedemă și oribilă săvârșită, care nu găsește pildă în istorie.

Sunt chemat de constituție să conduc destinele regatului; cu acest prilej voi face toate eforturile posibile pentru binele patriei spre a câștiga iubirea poporului portughez.

Jur acum că voi ține religia catolică și integritatea regatului, că voi observa și face să se observe constituția națiunii. Declar de asemenea că miniștri actuali rămân și mai departe.

Semnat: Don Manuel; contrasemnat de toți miniștrii.

Astfel s'a încheiat povestea unui rege, și astfel s'a început povestea unui nou rege. Numai omul e învățat să pue pe alți oameni deasupra sa, să și-i închipuiască mai buni, mai aleși, mai vrednici. În fața sorții nu este deosebire între coroana regală, între averile cele mari ale milionarilor, între straiul de domn sau cocojul și căciula țărănească — în fața sorței cu toții suntem oameni, nimic mai mult decât oameni și glonțul, sau pumnalul când pătrunde în corpul omenesc nu cunoaște mărire, nu cunoaște înjosire — împarte același măsură tuturor — moartea.

După o scurtă intrerupere pricinuită de desbaterile delegațiunii ungare, *dieta ungară* și-a reluat Sâmbătă ședințele. În ședința aceasta s'a votat mai întâiu, fără multă discuțiune proiectul de lege privitor la regularea posesiunilor din Ardeal. S'a trecut apoi la desbaterea proiectului despre modificarea organizațiunii judecătorilor și a procurorilor, care după o scurtă desbatere, s'a votat deasemenea.

În ședința de Sâmbătă a dietei, deputatul Dr. Ștefan C. Pop a interpelat pe ministrul de interne conte Andrassy și pe cel de honvezi în chestia *barbariei dela Covasina*, unde cu ocaziunea alegerei de primar, preotul român *Cure* a fost ferecat în lanțuri, bătut până la leșin din partea gendarmilor și închis.

D-l Ștefan C. Pop face pe larg istoricul abuzului și ilegalităților primpretorelui Faragó din Siria și istorisește în ce mod barbar a fost maltratat preotul Ioan Cure.

Dr. A. Vlad: Aceste sunt stări ca în Rusia! E rușine pentru țară! (Strigăte din partea kossuthiștilor: Acolo să vă duceți! În Rusia ar trebui să vă isgonim pe toți!)

Dr. Ștefan Petrovici: Destul de trist că se aud astfel de cuvinte! Prin astfel de purtare D-voastră încurajați volnicile și barbariile administrației și mai ales ale gendarmilor.

Dr. Ștefan C. Pop continuă a spune cum preotul Cure a fost eliberat numai în urma intervenției avocatului Dr. Montia și a poporului, care a luat garanție. Cere suspendarea și pedepsirea primpretorelui Faragó, și pedepsirea gendarmilor. Cum în timpul din urmă s'au întâmplat în mai multe părți astfel de volnicii administrative, întreabă pe ministrul dacă are de gând să pună capăt acestei stări rușinoase.

Ministrul Andrassy nu era de față, deci va răspunde altădată.

De câteva zile, domnește o mare *febră în sânul partidelor coalitiei* și mai cu seamă între deputații independenți. Știm adecă, că după încheierea pactului economic cu Austria, și după urcarea cvotei, pe care o are s'o plătească Ungaria pentru cheltuielile comune, Kossuth, Apponyi și ceilalți conducători maghiari, s'au lăudat în gura mare, că au asigurat în textul invoieii încheiate teritoriul vamal independent pentru anul 1917. Lauda aceasta a fost mai întâiu desmintită de către ministrul președinte austriac Beck în camera austriacă, iar zilele trecute a desmintit-o și ministrul de externe baronul Aehrenthal în ședința delegațiunii austriace, zicând între altele următoarele:

»Comunitatea stabilită în 1867 nu se rupe, ci rămâne întreagă. Pe terenul politice economice *unitatea monarhiei se stabilește în mod expresiv și pentru viitor*. În dispozițiile de drept de stat ale tranșacției nu află nimic ce ar vătămă postulatele de dualism ale monarhiei austro-ungare. Nu află în ele nici un fel de restrângere a comunității economice de până acum. Nu văd în 1917 sfârșitul ultimei tranșacțiuni economice cu Ungaria. Din contra văd că se va deschide atunci poarta unei nouă tranșacțiuni. Fără teritoriul economic comun nu-mi pot închipui politica exterioară a Monarhiei».

Declarațiunile neîndoelnice și clare ale bar. Aehrenthal au scos din sărite mai cu seamă pe kossuthiști, cari se legănu în speranța că în anul 1917 se vor desface în cele economice de Austria, având asigurat teritoriul vamal independent. După lungi și agitate consfătuiri, kossuthiștii au decis să interpeleze pe ministrul-președinte Wekerle. Această interpeleție s'a și făcut în ședința de alaltăeri a dietei, de către deputatul Barta Ödön. Wekerle, plecând însă la Viena — n'a putut răspunde interpelantului.

La cestiunea pusă la discuție de „*Sorcovă*“... Nr. 9, 1908.: Cum să pot înrădăcina cărțile populare în simțul poporului?

Poporul român este ca un aluat, din care poți face sau pâinea cea mai bună sau coca cea mai rea posibilă, depinde numai de meșter... de este el bun și înțelept. Cei mai chemați și mai buni meșteri ai poporului nostru pot să fie numai preoții și învățătorii. Căci ei în prima linie sunt chemați a învăța și lumina pe popor. Conducători ai poporului sunt ei sau spre ridicarea, spre înaintarea în bine, sau ducători spre povârnișul decăderii. Că ei să fie conducători rezultă din contactul cel intim ce există între popor, preot și învățător.

Pentru ca înaintarea să fie posibilă, sigură, să recere ca acești conducători să săștige încrederea poporului și aceasta se poate câștiga prin alipirea cu dragoste desinteresată către popor, dacă există un interes viu continuu de toate ce-l privesce pe popor, dacă principiul conducător nu este principiul materialist desastros înaintării, că mai întâi sunt eu și apoi iară eu — de ceilalți ce va vrea Dumnezeu, ci principiul conducător să fie unul mai altruist cuminte ca noi toți să fim în bine.

Increderea poporului o putem câștiga deci prin dragostea desinteresată, dragoste, din care rezultă însuflețirea și paciența, prin o apropiere desinteresată din dragoste către popor. Câștigată odată încrederea, calea spre înaintare va fi presărată cu flori frumoase... cu succes.

Dară să mă întorc la temă!

Homer, este curatul adevăr. Acum s'a împlinit visul tinereții mele! strigă Schliemann plin de bucurie.

La 17 Iunie 1873 încetă cu lucrările. Și, pe atunci, nu mai ținea de gând să mai facă nici odată alte săpături în Troja. Pentru că credea, că și-a ajuns ținta. Împrejurările însă au adus altfel cu sine.

Fără să zăbovească, neobositul cercetător se duse mai întâiu la Mykenae, scaunul ce-l mai puternic dintre toți dușmanii regelui Trojan, Priamos. Voia se desgroape și cetatea asta de sub mormanul de pământ și petri, cu care l'au acoperit mii și mii de ani.

În Februarie 1874 începu lucrările pe Acropolea dela Mykenae, dar le intrerupse în curând, fiind reclamat de alte lucrări și călătorii. Ahea pe la sfârșitul lui Iulie 1876 le începu din nou, dar acum cu toată energia. Și și aici obținu rezultate, cari întrecură toate așteptările lui și cari pușeră în uimire întreagă lumea civilizată.

Cine peregrinează astăzi la cetatea dela Mykenae, trece peste acelaș prag, peste care a trecut odinioară Agamemnon, săpat de neobositul Schliemann de sub dărâmaturi, de mai mulți metri. El a descoperit și mormintele acelei case domnitoare. Erau cinci morminte cu 15 cadavre cu astfel de fabuloase podoabe bogate de aur, încât nime nu se putea îndoi, că aici

Mijloacele sau mai bine să zic mijlocitorii înrădăcinării cărților scrise pentru popor, în mijlocul lui sunt și pot să fie numai preoții și învățătorii. Însă pentru ca aceasta s'o poată îndeplini se recere, ca ei să fie cuprinși de multă dragoste față de popor. Există în simțul preotului și învățătorului dragoste curată pentru popor... atunci nu poate exista piedecă în munca spre ridicarea spre deșteptarea poporului la lumina cunoștinței... Îndărătnicia poporului nostru nu poate să fie piedecă, căci poporul este așa după cum îl creștem, după cum îl învățăm. Intre preot și popor există acelaș raport ca și între tată și fi.

Precum un tată bun grijește și se nizește a da fiilor săi o educațiune cât mai bună, întocmai așa și preotul trebuie să grijească ași crește și educa bine pe fi săi sufletești.

Un tată bun în timpul liber adună în jurul său pe fi săi, le citește din cărți morale, le tâlcuște cuprinsul în înțelesul lor, îi povățuiește spre bine, însuși grijește ca fi săi să citească cărți folositoare, însuși nizește ca în fi săi să deștepte dorul, dragostea de-a ceti. Asemenea trebuie să facă și preotul, care și cunoaște chemarea sa.

Va aduna în sările lungi de iarnă în jurul său — azi vor veni din toți doi, mâine trei... încetul cu încetul îndemnându-șii unii pe alții vor veni toți, le va ceti și tâlcui trumșeștea ascunsă în cărțile scriitorilor noștri meșteri, îi vor face părtași la comorile de bogății ascunsă în ele... se vor slătui împreună despre greutățile ce întâmpină și îi amenință...

În felul acesta preotul va putea răspândi și deștepta în poporul nostru gustul, dragostea și dorul de-a ceti. În felul acesta vor ajunge în mijlocul poporului cărțile scrise pentru popor.

Un alt mijlocitor al răspândirii cărților folositoare în mijlocul poporului am zis, că sunt învățătorii.

Pe lângă preoți se vor alătura și ei pe de-o parte, pe de altă parte, prin deșteptarea gustului de cetit cărți românești bune în copii — indirect acelaș gust și dor îl vor sădi și în părinții copiilor... Vor îndemna și chiar vor controla, dacă copii cetesc părinților lor acasă din cărțile ce din biblioteca școlară sau parochială le vor împărți...

În multe părți locuite de Români sunt în viață *șezătorile*, prin cari în cele mai multe locuri se propagă, prin ființele lor, demoralizarea, desfrăul. Nu este prea târziu însă ca în locul vieții decăzute și obiceiurilor rele, preoții și învățătorii să introducă o nouă viață folositoare neamului întreg, să le schimbe în șezători de cetit — literare și nu e grea, nu e peste putință această schimbare — numai dragoste să fie față de poporul obidit și rămas în întunerec... La aceste șezători preoții și învățătorii luând parte să cetiască celor adunați... ba chiar să facă mici producțiuni literare cu cântări și declamațiuni executate de tineri din popor. Acestea vor da îndemn și însuflețire, prin acestea vor atrage pe toți...

Dar nu în toate părțile sunt în viață șezătorile, acolo unde nu sunt se poate și este de dorit să se înființeze vre-o reuniune, cea mai potrivită scopului înalt și înființarea de agenturi de-ale Asociațiunii.

rarea, când săpăturile se coborau în deal până la 10 metri afunzime. Aici dederă peste un strat mare, compus din cenușă și alte obiecte, cari erau semnele unui foc mare, cum și peste resturi fără importanță de ziduri făcute din bucăți mari de piatră necioplită.

Schliemann făcea săpăturile din toate părțile. Când una din ele pătrunse până la o afunzime de 60 metri, dederă de un zid înalt de 6 metri, foarte gros. Forma de zidire mai departe, împrejurarea că era zidit pe suprafața originală depământ în sfârșit chiar și obiectele, ce se aflară în jurul acestora, dovedeau, că ele se trag din anticitatea cea mai depărtată. Schliemann susținea, că acesta ar fi zidul, care înconjura clădirea Pergamos, care, după tradiție a fost zidită de Poseidon, și Apollon, pentru regele trojan. Zidul a fost desgroat pe o întindere de 30 metri. Aici dederă peste un teren lat, podit cu niște lespezi mari și frumoase: la toată întâmplarea suișul spre poarta cetății și palat. Acum sapa și hârlețul trebuiau să și facă drum prin mase de pământ lutos ars, evident rămășițe de țigle din clădirea deasupra a zidului cetății. Toate circumstanțele erau mărturie, că cetatea, care a stat aici, a fost nimicită de un foc mare. Nu mai era aproape nici o îndoială: au dat de vechia Troja dărâmată.

Găsirea neașteptată a unui obiect părea că sprijinește presupunerea aceasta. Săpând mai departe, oamenii lui Schliemann, sub ochii lui, dederă de un obiect mare de aramă, deasupra, pe obiect un strat de dărâmatură aproape de un metru și jumătate grosime, peste aceasta un zid de întăritură înalt aproape de șase metri, care a trebuit să fi fost zidit curând după dărâmarea Troiei. Schliemann nu și credea ochilor, când văzu că după ladiță se lipește ceva, ca aurul? Numai decât a îndepărtat din locul acela pe toți lucrătorii, de a căror poftă de avere avea motiv să se teamă și, fără a se odihni o singură clipă, ajutat numai de soția sa, începu să sapa cu un cuțit mare în jurul obiectului de aramă fiind amenințat în toată clipa de a se prăbuși asupra lor dărâmaturi de zid și să-i îngroape sub ele. Ceea-ce a găsit acum este nepretuit pentru cunoașterea antichității. Eran adecă un număr mare de pănare de aur, diademe, brățare și lanțuri de atârnat parte din ele grele, de mai mulți funți, mai departe cane mari de argint, și mii de plăci mici de aur țintuite deolaltă. Cine se putea îndoi, că toate acestea nu vor fi fost comoara de fală a unui rege, a unui domnitor puternic.

»Acestea sunt comorile lui Priamos, aici este locul, unde a stat trufașa cetate a nenorocitului rege! Ceea-ce a cântat

s'au descoperit adevărate morminte regești. În ele s'au găsit măști de aur cu trăsăturile celor morți, și plăci de aur, cari, de bună seamă au fost așezate, pe pieptul morților. Încăcate cu aur au fost la tot cazul și vestimintele lor. Int' un mormânt s'au găsit 700 plăci mici de aur, lungi de un deget cari, probabil au fost întărite în formă de solzi pe hainele prințeselor moarte. În toate mormintele se găseau, așa zicând îngrămădit, agrafe de aur pentru braț și cercei, diademe mari, ace mari de aur cu bolduri (gămălii) prețioase din cristal de munte și sticlă, ulcioare de argint, pocale de argint și aur, schiptra de aur, spade cu cingătoare de aur, cutiuțe de aur ș. a. Unde se puteau găsi astfel de scule prețioase, comori atât de nenumărate, de cât în morminte regești! Fost'au oare acestea mormintele lui Agamemnon și ale rudeniilor sale?

Comorile erau întocmai după cum se descriu poetice în Iliada și Odisee. Schliemann nici în asta nu s'a văzut înșelat în iubitul său Homer, și pentru toate încordările și jertfele sale se văzu răsplătit cu îmbelșugare. Nu înțelegem răsplătit cu prețul obiectelor găsite, pentru că din acestea n'a păstrat pentru sine un singur obiect, ci pe toate le-a predat societății arheologice grecești, care a dispus să adune și scrteze într'un muzeu frumos, și

Așa precum nu este sat românesc fără biserică, așa să nu existe sat fără de agentură de-a »Asociațiunei«. În biserică prin rugăciuni ne întărim credința în un Dumnezeu, prin Asociațiune ne întărim și ne ridicăm din întunecet la lumina cunoștinței. Însă la acestea să recere muncă din dragoste pentru neam...

Putni sunt aceia, cari din idealism curat, din dragoste... lucia pentru ridicarea neamului nostru. Esempul lor e prea de putini urmat... căci cei mai mulți vânează după măriri și glorie, după materie... și țărânel, poporul nostru este sărac și nu le poate satisface dorințele.

Și ca un copil... așa și poporul înșintează și învață dela cei cu carte binele și și răul. Cum ne purtăm noi cu el, așa să poartă și el cu noi.

Și ne scuțăm mereu zicând, că poporul e îndărătoic... ba nu, noi suntem îndiferenți... suntem egoiști, materialști...

Și Doamne cum aș vrea credința aceasta să mă înșele...

Sibiu, 18 Ianuarie 1908.

Gydef.

Viața la București.

23 Ianuarie 1908.

Fuziunea din primăvara trecută a celor două grupări conservatoare n'a fost cu noroc pentru partidul conservator în general.

Cele două fracțiuni conservatoare, cari au guvernat în cei doi ani trecuți, adică Cantuziniștii și Tachiștii, au dus'o într'o hărțuială continuă mulți ani de zile și hărțuiala aceasta era cu atât mai înverșunată, cu cât aceste două fracțiuni vrășmașe aveau, cu toate acestea, nevoie una de alta spre a putea lua frânele guvernării.

Cei dintâi aveau trebuință de ceilalți pentru-că aduceau cu ei numărul, iar cei din urmă aduceau cu ei autoritatea pe care o dă tradiția, bogăția etc.

Dar în chipul acesta, prin această înțelegere aparentă a acestor două fracțiuni conservatoare, o altă fracțiune, a junimistilor domnului Carp, era pentru todeauna osândită să facă politică de principii în opoziție.

Revoltele țărănești pe de o parte, iar pe de alta stăruința cantuziniștilor și mai cu seamă a unor junimiști, prietini ai acestora, au făcut fuziunea tuturor conservatorilor în primăria trecută spre a se putea prezenta partidul unit și tare în fața partidului liberal întărit în timpul din urmă prin elemente noi în fața curentului radical ce se manifestă în toate păturile, dar mai cu seamă în masele populațiunii, care a avut să îndure.

După fuziune însă grupurile, cantuzinistă și carpiștă, cari singure au fost de fapt fuzionate, au început o acțiune mai hotărâtă de desconsiderare și înlăturare pe ici pe colo a grupărei tachiste, care a fost numai de formă fuzionată cu celelalte.

A fost destul numai un prilej — acea alegere de comitet la clubul conservator — și ruptura a fost gata. La o consfătuire ținută la d-l Take Ionescu, la care au luat parte în număr foarte mare fruntași conservatori și delegați din provincie s'a proclamat noul partid conservativ-democrat sub conducerea d-lui Take Ionescu.

Când toate obiectele Trojane, găsite până aici, și cele de mai târziu, astăzi se găsesc în Berlin, unde se vor păstra pentru toate timpurile în »Muzeul Schliemann«. Pentru că nobilul cercetător n'a întreprins săpăturile pentru câștig, ci numai pentru știință.

Deși Schliemann după așa mari isbânzi în Troja deocamdată nu se mai gândise se continue săpăturile de acolo, totuși zelul său de cercetător în curând îl îndemnă din nou să cerceteze și mai departe după comorile cetății îngropate. Astfel între anii 1878—1883 întreprinse două săpături cu un număr foarte însemnat de lucrători. Prin acestea s'au făcut descoperirile cele mai însemnate, scoțându-se la iveală obiectele cele mai importante și cele mai interesante. Înainte de toate prin cercetări scrupuloase arhitectonice, stabili Schliemann că în dealul acela s'au îngropat nu mai puțin ca șapte cetăți, cari fi- rește au existat în diferite timpuri. Cât de departe, în ce epocă veche se poate urmări istoria generației omenești pe temelii săpăturilor lui Schliemann și de ce importanță și însemnătate mare au fost prin urmare lucrările uriașe ale marelui bărbat ridicat din putere proprie!

Cari din aceste cetăți a fost Troja cea veche a lui Homer, firește nu se poate stabili ușor. Numai atâta se credea ca si-

Ori cum s'ar prezenta viitorul, pierderile vor fi mari și dintr'o parte și din alta. Vor fi mari pentru acei cari rămân fiind-că pierd atâtea forțe și mai cu seamă numărul, care îndeosebi în provincie se pronunță pentru disidenți.

Intr'aceea guvernul lucrează mai departe la opera de reforme ce a luat'o asupra-și. Acum e în toi proiectul *Căsei rurale*, va veni apoi al *reformei administrative* sau poate al *Monopolului cărciumelor*, care va fi prezentat Camerelor, în termeni mai împăciuitoari pentru cărciumari, cari au făcut atâtea opoziție și cari cu toate acestea nu se lasă.

Cea mai mare parte dintre biurourile advocaților din țară proclamaseră greva împotriva *Legei judecătorilor de ocol*. Dar simțind că, după ce legea a fost și sancționată, ar fi ceva caraghios să mai faci grevă, cei mai mulți s'au lăsat.

Ar fi destul ca un singur avocat să pledeze la un tribunal și greva a încetat...

Un proiect însă care amintește jalea din primăvara trecută e acela al *despăgubirilor*. Acesta s'a votat în sumă de 15 milioane lei. S'au găsit însă și deputați cari cereau urearea sumei la 25 milioane și mai mult chiar. S'au admis despăgubiri și pentru săraci. Poate însă, că ar părea mult mai drept ca despăgubiri să se dea numai la cei ruinați, fie bogați, fie săraci.

Academia Română, pierde încă unul din membrii săi în secțiunea literară prin moartea timpurie a lui D. Ollănescu-Ascanio, scriitor de frunte și om distins prin cultura minții, ca și prin a inimei. A scris mult pe vremuri în calitate de membru al *Junimei*. A scris versuri, nuvele și drame. A scris și împreună cu Teodor Șerbănescu. În timpul din urmă colabora cu versuri și mai cu seamă cu nuvele la revista drumului N. Petrașcu: *Literatura și Arta Română*.

Inmormântarea a avut loc Marți după amiază, fiind însoțit de un public ales.

Sâmbătă, la 19 Ianuarie liceul »George Lazăr« și-a serbat aniversarea a 49 de ani dela înființare.

Această serbare a constat din serviciu divin la biserică, luând parte elevii și corpul profesoral. Apoi o cuvântare a directorului dl Marin Demetrescu și în urmă producțiuni ale elevilor, cari au distrat pe un public destul de numeros. Acest liceu, împreună cu »S-tul Sava« sunt cele mai vechi licee...

O altă serbătoare, căreia tot școlile și toate școlile îi dau căldură și viață e *aniversarea unirei principatelor*. 49 de ani de când cele două țări surori, după veacuri de lupte cu vecinii mulți și tari și chiar între ele, se hotărăsc să facă în sfârșit pasul unirei, care să dea tărie și prestigiu României viitoare.

M.

ȘTIRILE ZILEI.

—24 Ianuarie v.

Acțiunea procuraturii. După cum se anunță din Orăștie, d-lui Iuliu V. Ioanovici i-s'au intentat de-odată patru procese pentru niște articoli și corespondențe pu-

gur, că aceasta ar fi așa zisa »Cetatea arsă.« La început Schliemann credea că Troja este a treia de dinjos, după aceea că este cea d- a doua. Cum a putut însă neobositul cercetător să constate, că în dealul acela au fost îngropate atâtea cetăți? Pentru-că, dacă o cetate s'au prăpădit în cutare, ori cutare chip, pe locul acela s'a zidit altă cetate. Noii locuitori au stricat zidurile clădirilor ruinate, întrucât le steteau în cale pentru clădirile lor. De aceea se vedea acum un adevărat labirint de ziduri fundamentale, cruciș-curmeziș. Dar după îndepărtarea îngrijită a tuturor dărâmurilor și după măsurare acurată și după asemănarea rămășițelor s'a putut deosebi limpede fundamentul unei clădiri, de fundamentul celei de a doua, care zăcea *mai afund*. Așa s'a procedat de sus până jos și astfel s'a constatat cu siguranță nedisputată, că acolo zăceau îngropate atâtea cetăți.

Schliemann însă tot nu era mulțumit cu isbânzile sale. Lucrarea nu și-o ținea încheiată. Colina Hissariik nu avea cuprins foarte mare. Oare Troja veche, pe care Homer o lăuda ca cetate frumoasă, cu străzi lungi, să nu fi fost mare? Imprejurarea că Homer nu l'a mintit până acum nici odată, îl întărea în convingerea, că Troja a trebuit să fie mai mare, cu mult mai mare, ca colina Hissariik. Dar unde s'a

bligate în ziarul »Libertatea«. Acestea se vor pertracta în 11 Februarie la curtea cu jurați din Cluj. Sfârșitul îl putem ști înainte: d-l Ioanovici e »agitator«, periculos pentru patrie. Trebuie deci băgat la »dubă«. Patrioții se bucură de învingere: tribunalul a răpus un nou agitator »cu buze va-lahe«.

Procesul dela Cernova. Se anunță următoarele din Rozsahegy: Isprăvindu-se cercetările în cauza procesului de la Cernova, procurorul regesc și-a înaintat jeri acuza la tribunal. Deoarece inculpații nu s'au folosit de excepție, pertractarea se va putea începe încă în Februarie. Vor fi citați cam 60 de acuzați și vr'o 200 martori. Se spune, că dintre »agitatorii« dela Cernova nu se mai află nici unul în închisoare preventivă.

Porniri hung. În comuna Veștem (l. Sibiu) s'a pus bază unui »Fond pentru ajutorarea școlărilor săraci«. Spre scopul acesta — în loc de cunună pe sicriul repausatei *Victoria Moga n. Bozdocu* moartă la 1 Faur 1908. soția simpaticului Aureliu Moga, notar în acea comună — au contribuit următorii domni: Irimie Raduțiu, not. în Avrig 2 cor., Dimitrie Bunea, preot 1 cor., Dumitru Savoii 1 cor. 10 fl., Ioan Popica, inv. 1 cor., S. Luca 1 cor., toți din Sadu; Stefan Popovicu, not. 1 cor., Mich. Ogrea, inv. dir. Racovița 1 cor., Alexandru Neagoe, not. Șebeșul inf. 2 cor., Constantin Popp și soția, amplotai la »Albina« 5 cor., Nicolau Togan, protop. gr. cat. Sibiu 1 cor., N. Ducean, inv. 1 cor., I. A. Mărginean 1 cor., Alexandru Bucur 1 cor., Moisa Dorobanțu 1 cor., Ioan Moisa 1 cor., Ioan N. Baciș și soția 3 cor., George N. Mustăț 2 cor., N. Vestemian, primar 5 cor., Ioan Papiu, preot 6 cor., Teodor Stoia și soția 10 cor. Total 47 cor. 10 fl.

Ceriu să răsplătească marinimoșilor donatori jertfa dată săracilor! Eventuale ajutoare în viitor rugăm a se trimite la Direcțiunea școlii comunale.

Binefacere pentru popor. Din Doștat ni se scrie următoarea știre îmbucurătoare: Direcțiunea băncei »Tovârșia agricolă« din Șebeș a binevoit a vota din profitul curat al anului 1906/7 suma de 25 cor. ca ajutor pentru poporul din Doștat, în scopul înființării unei »Inoștiri« pentru asigurarea vitelor. Prin care fapt, laudata Direcțiune și-a arătat gândul de care este condusă, spre a da impuls înființării diferitelor inoștiri în poporul nostru. Pentru care ajutor, în numele poporului îi aduc cele mai călduroase mulțumiri, dorind ca și alte bănci de ale noastre să-și ia îndemnul din acest caz a-și ajutarea clientela, în ori-ce formă, din venitele sale. — *Un sălean*.

Petroșenii capătă judecătoria de cerc. Să vestește că ministrul de justiție a luat măsuri, ca Petroșenii să aibă în viitor judecătoria de cerc.

Cununii. D-nul *George V. Brânză* și D-soara *Elena D. Drăghicui* își vor serba cununia lor bisericească Duminecă, în 27 Ianuarie v. (9 Febr. n. a. c.) în biserică Sfintului Nicolae din Prund.

— Domnul *Ștefan V. Grădinar* din Brașov și D-soara *Alexandrina I. Fătu* din Tortoman (Dobrogea) își vor serba cununia lor Duminecă, în 27 Ianuarie v. (9 Febr. n. a. c.) în biserică Sfântului Nicolae din Bacifalu (Săcele).

putut întinde cetatea, dacă nu la poalele colinei? De aceea trebuia să se facă și aici o săpătură întinsă.

Aceasta, a treia săpătură o începu în anul 1882.

Deși n'a fost cu puțință să se descopere întreagă Troja veche, totuși Schliemann a putut dovedi cu o siguranță, ce nu se poate răsturna, că cetatea, într'adevăr are o întindere considerabilă și că pe colină a fost așezată o fortăreață mare și că cetatea s'a întins la poalele colinei. Astfel cercetătorul a putut dovedi, că sunt adevărate spusese favoritelui său Homer.

Am merge prea departe, dacă am descrie amănunțit și săpăturile, cari le-a făcut neobositul cercetător cu cel mai mare succes în anii 1884—1885, anume la reședința de odinioară a lui Tiryn, câteva ceasuri departe de Mykenă, despre care se povestea că zidurile uriașe dimprejurul ei, le-ar fi ridicat Cyklopii din stânci puternice, — cum și în Orhomenos, vestita cetate antică din Beotia.

Când Schliemann nu era ocupat cu săpături, sau nu era în călătorii, locuia în Atena cu familia: soția, feciorul și fata. Aici și-a construit o casă frumoasă numită pe grecește: »coliba lui Iliou«. Cine venea la Atena, ca călător — și numărul acestora era foarte mare pe fie-care an —

— D-nul *Pavel Roșculeț* și *Elena Băldăcuță*, își vor serba cununia lor religioasă Duminecă, în 3/16 Febr. a. c. în biserică gr. or. română din Prejmer.

— Domnul *Ioan Mihuiu* și D-soara *Ana Căproiu* își vor serba cununia lor bisericească Duminecă, în 27 Ian. v. (9 Febr. st. n.) în biserică română din Christian.

În chestia pensionărei învățătorilor. Judecătoria administrativă a adus hotărâre în chestia indicată, conform căreia anii de penzie ai învățătorului nu sunt a se socoti numai dela înscrierea lor la fondul de pensiuine, ci dela timpul, în care au început a servi având calificația corespunzătoare și prescrișă de lege.

Pentru masa studenților români din Brașov au intrat cu lista de colectă Nr. 41. (Colectant: Cornel Teicu, cl. VII. gimn.) Iosif Ania, paroch Iliada 3 coroane, Aurel Ania, econom 1 cor., Petru Ania, comerciant 1 cor., Ioan Teicu, comerciant 2 cor., Ioan Teicu 2 cor., Ioan Murgu, inv. 2 cor., Nicolae Rădulea, econom 1 cor., Cornel Moise, student 60 fl., Ioan Stefla 40 fl. Suma totală: 13 coroane.

Cu lista de colectă Nr. 9. (Colectant: Simeon Borzea cl. VII. gimnaz.) Nicolae Borzea, Aurel Borzea, Istrate Făgărășan, v. notar câte 1 cor., George Borzea notar 2 cor., I. Negrea, toți din Viștea de Jos, 50 fl., Solomon Făgărășan, Drăguș 2 coroane. Suma totală: 7 coroane 50 fl.

Cu lista de colectă Nr. 4. (Colectant: Leon Blaga, cl. VIII. gimn.) Nicolae Maximilian 10 cor., Vasile Blaga, Nicolae Henegar, Ioan I. Blaga câte 4 cor., Ioana S. Lasiță 2 cor., Ioan I. Lasiță, Simion Maxim câte 1 coroană. Suma totală: 26 cor.

Cu lista de colectă Nr. 37. (Colectant: Nicolae Pordea, cl. VII. gimnaz.) Patriciu Marcu, par. gr. or. Păuca, Dr. Ioan Dordea, c. d. adv. Săliște, Nicolae Dordea, Păuca. Ioan Chirca, notar Săliște câte 5 cor., Stefan Laszkaráty, Păuca 1 cor., Nicolae Cristea, Păuca 50 fl., Marie Dordea, Păuca 150 cor., Maria Juga, Săliște 2 cor., Asinefta Dordea, Păuca 2 cor. Suma totală: 27 cor.

Cu lista de colectă Nr. 11. (Colectant: Gheorghe Ciocoiu, cl. VI. gimn.) Ion Ion Ciocoiu 2 cor., Ion Ciocoiu 1 cor., N. N. 60 bani, N. N. 40 bani, I. S. 20 bani, Gheorghe Ilie 1 cor., Vasile Scurtu 1 coroană. Suma totală: 6 cor. 20 fl.

Cu lista de colectă Nr. 3. (Colectant: Miron Crețu. Maria Zaharia 1 cor., Vasile Aiteanu 2 cor., Sofia Bucsa 50 bani. Suma totală: 3 cor. 50 fl.

Cu lista de colectă Nr. 13. (Colectant: Ioan Sandu). Ioan Sandu 3 cor.

Cu lista de colectă. (Colectant: Dionisie Marcu, cl. III. com.) Moise Roșca, econom 1 cor., Paraschiva Marcu 120 cor., Nicolae Roșca 60 fl., Nicolae Diatcu 40 fl., Ioan Vizante 50 fl., toți din Kolun, Doroșteiu Roman, Straja Kerzisora 80 fl. Suma totală: 4 cor. 50 fl.

Cu lista de colectă Nr. 18. (Colectant: Ioan Pleșa, cl. V. gimnaz.) George Pleșa, Elisaveta Ficăr câte 10 cor., Nicolae Tăbîș, Alexandru Draia câte 2 cor., Bărnă Nicolae, Litra Ioan câte 50 bani, Bledi Alexandru, Mic Solomon, Roman Ivan, Andraș Solomon, Roman Ianăș, Pleșa Mihai, Adam Nicolae, Almășan George, Pancia Nicolae câte 1 coroană, toți din

acela desigur nu întrelăsa, de a cerceta pe bărbatul vestit, care din puterea proprie a produs lucruri așa de mari, așa vrednice de admirat și care, prin personalitatea sa originală, vrăjea pe toți, cari veneau în atingere cu el. Cercetătorii puteau fi germani, olandezi, englezi, danezi, svediani, italieni, francezi, spanioli, portughezi, ruși, poloni, greci, arabi ori turci... cu toții se întreținea în limba patriei lor. Pe lângă limbile acestea mai înțelega greca veche, latina și hebraica. Așa s'a mai auzit unde-va, ca un om să stăpânească atâtea limbi, ca acest minunat bărbat din pntere proprie.

Când la 1888, într'o călătorie cu Rudolf Virchow, renumitul profesor din Berlin, Schliemann petrecea într'un sat din Arabia, locuitorii de acolo erau pe cât de mirați, pe atât de veseli, auzind pe un străin recitând în toată seara capitele mai lungi din Coran. Iliada și Odysea le știa, ca creștinul adevărat pe Tatal nostru. Mai știa pe de rost și alte multe opere. Memoria lui deprinsă cu multă învățatură, nu-l părăsea nici odată.

Fanatismul lui pentru Homer era așa de mare, că toate persoanele din jurul său, le boteza cu nume din Homer. Servitorilor, cari primeau pe vizitatorii străini, le zicea Bellerophon și Telamon, alții din subalternii săi se chemau: Achibens, Te-

Kristyor, Iosif Indrieș, Brașov 10 bani, Nicolae Lemeay, Brașov 10 bani. Suma totală: 34 cor. 20 fil.

Primească generoșii donatori cele mai călduroase mulțumiri. — *Direcțiunea gimn. gr. or. român.*

35 de oameni pieriți în zăpadă. Guvernatorul general al Algeriei, confirmă că o furtună a împrăștiat compania 20 a legiunii 2 streine la Gort-Hassa. Doi sergenți, doi căprari și vre-o 30 oameni au pierit în furtună.

Scandal la tribunal. Cazul s'a întâmplat în Budapesta. Dr. Tholt, președintele pertractării a publicat sentința adusă de judecătoria superioară în cauza unui furt în care erau implicate vre-o 6 persoane. După comunicarea sentinței, judecații își făceau unul altuia imputări, aruncând unul altuia responsabilitatea pentru judecare. Vorbele însă n'au avut rezultat. S'a produs o încăierare, din care au fost abia despărțiți bătușii de cătră procurori și păzitori. Unul dintre implicați a fost așa de grav rănit, încât abia s'a putut duce singur acasă. Urmarea: chestia se va continua, scandalul va fi sfârșit înaintea curții de ocol.

Excluderea religiei din școlile italiene. Din Roma se anunță, că conziliul de miniștri a luat următoarea decizie relativ la învățământul religiei. Acesta este obligatoriu numai pentru acei copii ai căror părinți o vor cere în mod expres, învățătorii nefiind obligați astfel a o preda.

Bora. Se anunță din Fiume, că bora s'a deslănțuit cu toată puterea, împiedcând colosal comunicația. Corăbiile mai mici din port în parte mare nu pot comunica, vapoarele mari atlantice sosesc asemenea cu mari întârzieri. Corăbiile aflătoare în port, cari n'au putut pleca din cauza furtunilor îngrozitoare, au suferit în urma borei, pagube însemnate, unele chiar considerabile.

Camera comerțului din Brașov va ține luni în 10 Febr. a. c. la orele 3 p. m. o ședință plenară. La ordinea zilei sunt 15 obiecte, între cari și raportul comisiei pentru proiectele de legi despre reforma dărilor directe.

Thaw în casa de nebuni. E cunoscut, că în al doilea proces a lui Thaw, jurații au suspendat pertractarea amănunțită, declarând, că acela nu este de tot luminat la minte. Tocmai de aceea el a fost trimis în casa de nebuni spre marea surprindere a tuturor, celor ce așteptau sfârșitul procesului cu mare încordare. Se anunță acum din New-York, că advocații lui Thaw în înțelegere cu familia au hotărât, că nu vor încerca nici cum eliberarea din casa alienaților a lui. Se tem adecă, că iritația, ce-a produs-o procesul va îngreuna mult poziția doctorilor pentru a se convinge de starea lucidă a lui Thaw. Rudele acestuia folosindu-se de ocazie, voesc să strice căsătoria lui Thaw cu Nesbit Evelina sub cuvânt, că a fost alienat pe timpul încheerii căsătoriei. Ea însăși a fost tare surprinsă de verdictul juraților asupra ginerelui său. Pe când a sosit în Matteavan, în casa alienaților, Thaw, fiind interviuevat, a răspuns:

— Eu sunt cu desăvârșire sănătos, zise, dar cu mult mai fericit, ca înainte

lemach, Laumedon, Aeneas ș. a. Unei tinere nemțoaice, crescătoarea copiilor lui, voia să-i dea numele de Hekabe, ceea-ce crescătoarea n'a vrut să primească. Copii lui se chemau Agamemnon și Andromache. Astfel de greuruși i-se puteau trece cu vederea omului mare.

De durerea lui de piept de odinioară nu s'a arătat nici odată, nici o urmă. Peste tot, pe lângă toată slăbiciunea lui trupească din tinerețe, prin mijloace de învățare și gimnastică, și-a însușit o vâjnosie corporală admirabilă. Pentru el nici o sarcină nu era prea mare, nici o vreme urâtă prea rea, nici un pericol prea amenințător. Să șadă neîntrerupt patrusprăzece ore în șea, să lucreze câte o jumătate de zi în arșița dogorătoare, să doarmă pe câmp cu o peatră de perină... toate acestea erau pentru el o nimică toată.

Nici odată nu se apuca de un lucru însemnat, până nu-l cumpăna și pregătea bine mai dinainte. În privința asta poate servi de model pentru toți oamenii. Câți ani i-a trebuit, ca să-și câștige mijloacele pentru ajungerea țintei sale proprii! Unele umblete erau zadarnice, unele lucrări fără isbândă. Dar nici odată n'a pierdut curajul, ținta sa finală, nici odată n'a pierdut-o din ochi... O singură clipă nu s'a abătut dela calea ce și-a propus. În ade-văr, o astfel de conștiințiozitate, prevedere și stăruință, este vrednică s'o urmeze tânăr și bătrân.

cu câte-va luni. Acum ar fi zadarnică orice încercare, de a mă scoate din casa de alienați.

Necrolog. Subscrișiți anunțăm cu multă durere moartea preaiubitului nostru Simeon Moldovan, proprietar, întâmplată azi după scurte suferințe la 1 oară după amiază, în al 63-lea an al etății, fiind împărțit cu Sfintele taine ale muribunților. În mormântarea scumpului repausat va fi Joi în 6 Faur n. la 2 oare d. a. Cergăulmic, la 4 Faur n. 1908. *Rugați-vă pentru el!* Livia m. Aurel C. Domșa, Hortenzia m. P. Suci, Cornelia m. Vasile Moldovan, Ioan, Vasile, Lucreția și Gregoriu, fi și fice. Ana n. Suci, soție. Vasile Suci. so-cru. Ioan, Iosif, Maria și Saveta, cu familiile lor, frați și surori și număroși con-sângeni și alini.

»Păstorul« institut de credit și de economii în Timișoara s'a ținut azi adunarea sa generală a IV-a sub presiul d-lui protopop Dr. Traian Putici. Toate conclusele s'au adus cu vot unanim: s'au aprobat raportul direcțiunii și al comitetului de revizie, bilanțul anual și distribuirea profitului net de 18825 cor. 64 fil. și s'au votat direcției și comit. de revizie absolutiv pe anul 1907. Acționarilor li s'au distribuit dividendă de 6% după capit. de fondare. Adecă câte 24 cor. de fiecare acție, plătită imediat după încheierea adun. gen. Fondul de rezervă gen. a fost dotat cu 3845 64 cor. și astfel ajunge suma totală de 12344 Cor. 54 fil. Asemenea au fost dotate și celelalte fonduri existente ca și cel cultural.

Pentru școală.

Din protopopiatul Branului ni se scrie:

Noul protopresbiter al tractului nostru este neobosit în conducerea acțiunii de salvare a școlilor românești din acest colțisor de țară. În scopul acesta a întrunit preoțimea tractuală la mai multe consfătuiri, iar în 1 Februarie n. a avut loc sub conducerea S. sale o conferință a fruntașilor români din comuna centrală Zernești.

Conferința a căzut de acord asupra rezoluțiunii de a susținea școlad-zernești și a întregi salarele celor 4 învățători din fondul bisericeii și din eventuala repartiție asupra parochienilor. S'a primit mai departe cu însuflețire și *idea creării unui nou fond cultural* din ofertele benevole ale tuturor fiilor acestei comune. Să va face apel și la Zerneștenii așezați în alte părți, dintre cari mulți au astăzi o frumoasă situație materială. Venitele acestui fond ar fi chemate să înlocuiască în viitor orice arunc anual asupra poporului. — În curând comitetul și sinodul parochial vor fi chemate să intruzeze hotărârile acestei conferințe. Astfel nădăjduim, că sub dextera povățuire a părintelui prot. Ioan Hamza atât în

comuna Zernești, dela care mulți așteaptă să premeargă cu exemplu, cât și în celelalte comune din cerc chestiunea școlilor va primi o rezolvare grabnică și pe deplin mulțumitoare.

Delabârsă.

Porniri bune în Reghinul săsesc.*)

Pentru un Român de bine nu poate să existe o mai mare bucurie, decât când aude că în ținuturi, unde viața românească mai dăunăzi trăgea de moarte, astăzi iarăși începe a licări lumina vieții naționale. Și sunt multe, foarte multe acele ținuturi, unde nici până astăzi nu vreau să se des-tepte din somnul cel de moarte, ci dorm duși, și nici că le pasă de lumina zilei și iarăși puține acele ținuturi, în cari încep și Românii noștri a se deștepta.

Între aceste puține ținuturi putem număra cu tot dreptul și acela al Reghinului, unde de 20 de ani încoace așa de încet bătea pulsul românesc, încât era teamă de o catastrofă, care dacă nu s'a întâmplat este de a se mulțumi harnicului și energicului protopop gr. cat. de acolo *Arilon M. Popa*, care deși în timpul din urmă mai mult bolnav decât sănătos a lucrat din răspuțeri pentru redșteptarea acestui mândru colț de țară, părăsit parcă de Dumnezeu. Nici de 3 ani în Reghin, dânsul a făcut multe lucruri bune atât prin ridicarea tractului său, cât și prin îndrumarea unei vieți mai românești în înșasi parochia sa, unde însă l'au întâmpinat năcazuri și greutăți, cari pe un om mai slab de înțeles l'ar fi dus la desperare.

Dar scopul meu nu este acela de a arăta meritele cutărei persoane, nici de a da o iconană a stărilor noastre culturale și materiale de aci, o las aceasta în sarcina altor persoane mai competente decât mine, ci de a raporta despre o mică manifestare a deșteptării poporului nostru, la aparință pierdută de acolo, adecă despre concertul și teatrul aranjat în seara de anul nou în acest mic orașel, fost oarecând sediul protopopesc al marelui Petru Maior și situat între muntele și câmpia românească și așa dară merit să fie un centru de cultură românească.

Un ideal de mult conceput în mintea noului protopop a fost acela de a înființa în acest orașel per eminentiam industrial o mică reuniune de meseriași, ca astfel de o parte să împiedece renegarea meșteșgarilor noștri de acolo, iară de altă parte să desvoalte în ei iubirea de limbă, legea și moșia strămoșească.

Dară fiind-că acest ideal pe cât este de frumos și salutar, tot pe atât e de greu de realizat, a crezut de bine să aranjeze la început un concert și un teatru cu concursul acestor meseriași, ca astfel strângându-i la oaltă rând pe rând și cunoscându-i, să-i împrietinească cu planul său. A conchemat așadară pe toți meseriașii români, cafe mai cu seamă, cari aproape 80 la număr au primit cu bucurie această idee și au promis că vor lucra din răspuțeri la realizarea ei.

*) Din cauza aglomerării materiei întârziată. — Red.

Târziu, la vârstă înaintată, suferea durere cu o ureche, ale cărei începuturi se trăgeau de prin anul 1864, de care însă, în extraordinara sa stăpânire de sine, nu s'a plâns nici odată, prin care însă nici odată nu s'a turburat în lucrările și cercetările sale. Cu toate acestea, la 1 Martie 1890 începu la Troja a patra săpătură. Boala însă se agravă cu încurând, încât acuzi își pierdu auzul cu totul și trebuia să sufere dureri mari. Se constată, că boala provine din creșterea osului dela organul auzului, ceea-ce nu se putea vindeca, decât prin o operație grabnică. Operația o făcu profesorul Schwarze în Halle a S. la 13 Novembre. Cu toate că vestitul medic a trebuit să scoată din ureche mai multe bucăți de oase, operația a reușit foarte bine și bolnavul a putut călători mai departe. Scăpat de dureri, ajunse la Paris deplin sănătos. O înrăutățire repetată a boalei îl sili se consulte iarăși un medic. Încrezut în puterile sale și împotrividu-se pericolului, înștiința pe ai săi, că se va reîntoarce în curând acasă și grăbi la Neapole, ca să inspecteze cele din urmă săpături dela Pompeii. Așa ajuns aici, se bolnăvi de moarte. O apărindere din ureche se întinse până la creeri și în curând și-a pierdut conștiința. Moartea, pe care el o credea încă departe, puse capăt vieții sale în 26 Decembrie 1890. Vestea: »Schliemann a încetat din viață« străbătu în toată lumea civilizată ca un bocet de

Ca conducător al corului a fost primit învățătorul din apropiata comună Ier-nofaia, d-l Alexandru Moldovan, care cu multă energie și însemnate jertfe a dirigit corul. Dară oarbă neunire, boala noastră specială, s'a ivit și între noi rozând încă în germene la planta sănătoasă, căci unii vătămăți în ambiție, alții nevoind să se amestece în »tărășe«, au început a străbă-luci prin absența lor, așa încât în urmă ne aleserăm cu circa 30 de calfe.

Dară nu a fost destul atât! Meseriași ei de ei nu ar fi fost în stare să aranjeze o astfel de producțiune, a fost de lipsă așa-dară și concursul celor din inteligență, cari, se cam codeau a lua parte în o societate așa »mixtă«. Sunt însă de laudat d-șoarele, cari s'au purtat cât se poate de bine, luând parte la toate probele. Laudă și recunoștință lor!

Nu-mai amintesc celelalte greutăți, fle-cine s'a putut convinge din propria experiență despre adevărătatea zicalei: »Tot începutul e greu«. A fost greu și acest început, ba într'un rând se treziră la probe fără nici un diletant. Dară bunul Dumnezeu nu ne-a părăsit, și în urmă a succes să se producă cu un concert și teatru atât de bine, — încât străinii începură a ne invidia, ba doi domni unguri chiar a se consulta serios, prin ce modalitate s'ar putea împiedeca deșteptarea simțului național dintre »valachi«.

În sara de Anul nou sala considerabilă a hotelului orașenesc era ticsită de publicul, ce aștepta cu multă impaciență desfășurarea programului.

Punctul prim a fost »Răsunetul Ardealului« de Vidu, care deși nu tocmai bine executat a plăcut publicului și mai cu samă solo: »Codrule ce te mândrești« a fost bine cântat din partea d-lui Rotar, calfe de pantofar. »Răsunetul văilor«, de Popoviciu, a fost mai bine predat de voce, dară solo putea să fie cântat cu o voce mai puternică și mai românească. Mai bine a fost executat »Triumful amorului« de Gane, care a trebuit repetat. D-șoara Si-donia Șara, deși bolnavă, a stors admirația întregului public prin vocea-i artistică și melodioasă, iară duetul cântat de d-șoarele Letiția Șara și Amalia Maior a fost de toată frumseța; aplausele și strigătele de »să trăiască« și »cum a fost« nu mai încetau.

După aceea d-șoara Ana Maior îmbrăcată în mândrul nostru costum sălăștenesc a declarat cu mult sentiment românescul »Cântec« al d-lui Coșbuc.

A urmat comedia într'un act »Sărăcie lucie« de Iosif Vulcan, care a fost în-trătat de bine predat, încât și se părea că nu diletanți, ci actori joacă pe bină. Și decorațiile frumoase mult au ajutat la bunul succes al piesei.

Rolul principal l'a jucat d-șoara Silvia Șipos, ca Veselina. A jucat atât de natural, atât de drăguț, încât chiar și în decursul vorbirii a fost des întreruptă de aplausele multimei. Acestei d-șoare i-se cuvine laudă și pentru aceea, că a aplanat de multe ori certele ivite între coriști. D-l Eugen Sava, practicant de notar, a jucat escelent rolul său de amant al Veselinei ca Trăilă Liliac. Prin glasul de bariton a cucerit întreg publicul. Nebunul satului Viliga a fost d-nul Aurel Truța, subcomptabil, care a produs foarte mult haz; mai cu seamă întâlnirea

jale... multe, multe inimi au fost cuprinse de durere amară și doliu profund, suferințele lui neobosite, cari s'au bucurat de învățăturile gustate din cercetările lui, au fost cuprinse de jale dureroasă. Știința antichității pierduse pe reprezentantul ei cel mai valoros, pe apostolul cel mai credincios și mai zelos.

Un amic vechiu și fratele soției nemângăiate și-au dus cadavrul la Atena Acolo zace Dr. Schliemann în pământul rece al unei coline cu o poziție foarte încântătoare, pe care si-o alege însuși încă cu mult înainte pentru odihna sa veșnică. De asupra mormântului său însă se va ridica un Mauzoleu măreț, care va arăta lumii, până în timpurile cele mai îndepărtate, locul unde odihnește de munca sa un cercetător mare, un bărbat uriaș, ridicat din putere proprie.

— Fie-i țărâna ușoară!

După »F. O.« N. Petra-Petrescu.

Din Ardeal.

— Amintiri. —

Prin anul 1886 mă aflam ca elev al clasei a șaptea a liceului din Blaj.

Cu toate că Blajul este foarte mie

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 6 Februarie. Curtea de cassatie a aprobat sentința curții cu jurați din Cluj, prin care d-l *Teodor Păcățianu*, redactorul „Telegrafului Român”, a fost condamnat la 10 luni închisoare, pentru agitațiune contra ideii de stat maghiar.

Viena 6 Febr. Din diferitele centre sosesc telegrame anunțând *asasinarea noului ministru de războiu Mathias Nunes*. Confirmarea oficială lipsește până acum. Nunes a fost colonel în artilerie și directorul arsenalului din Lisabona. El trecea drept militar foarte priceput și foarte cult.

Berlin, 6 Februarie. Corespondentul din Lisabona al ziarului „Vossische Zeitung” anunță că Sâmbătă seara pe la orele 7 s'au auzit o serie de împușcături în apropierea cazărmei regimentului 16 infanterie. Se trăgeau aproximativ 60 de împușcături pe minut. Câteva minute mai târziu s'au auzit o serie de împușcături și în apropierea cazărmei de artilerie. Ambele regimente au refuzat să pornească contra mulțimei răsculate din oraș. Se crede că au fost executați numeroși soldați răsculați și că ar fi avut loc ciocniri între trupe. Situația este cu mult mai gravă decât se poate telegrafia, deoarece cenzura oprește telegramele.

Lisabona 6 Febr. În biblioteca orașului s'a descoperit un *depozit de pumnale, revolvere și puști*. În apropierea cazărmei s'a descoperit un *mare depozit de bombe*.

Lisabona, 6 Februarie. Autoritățile polițienești cari sunt acuzate că prin neglijența și nepăsarea lor ar fi contribuit la gravele evenimente de Duminecă, se scuză arătând vecinica nepăsare a regelui care de câte ori i se atrăgea atenția să se cruțe și să fie cu mai multă băgare de seamă, răspundea: „Lăsați-mă în liniște! În timp de pace nu se poate întâmpla decât aceea ce trebuie să se întâmple”. Din această cauză a demisionat și șeful poliției Leina.

Lisabona, 6 Februarie. S'a stabilit identitatea a doi atentatori: unul se numește Manuel Buica, celalt Luiz Alfredo Dacosta, fost casier. Primul a ucis pe rege, Dacosta a omorât pe prințul moștenitor. Cel de al treilea atentator este necunoscut.

Petersburg 6 Febr. Generalii Stoesel, Fock și Reuss, cari au fost condamnați la moarte în procesul predării Port-Arturului, vor fi probabil agrafiați. Generalul Smirnow a fost condamnat la 10 ani închisoare.

Din Dêrste.

— Balul pompierilor. —

Faptul, că acest ziar totdeauna a dat loc chestiunilor de interes general, mă îndeamnă să iau peana în mână spre a vă da unele amănunte câștigate cu ocaziunea aranjării petrecerii pompierilor români din comuna noastră.

Se luase notă, la timpul său, în „Gazetă” despre balul pompierilor arangeat — conform anunțului — în sara de Bobotează din acest an, și care anunț zicea între altele că, petrecerea va fi de caracter național român. †

Petrecerea a fost cercetată de un număr frumos de asistenți, luând parte și un grup de studenți brașoveni, pentru a gusta câte-va momente din plăcerea acelei sări. Pe la ora 6 și câte-va minute seara s'a început jocul destul de animat, când toți participanții păreau că trăiesc într-o atmosferă dulce românească.

După câte-va ore de bună dispoziție sufletească, dat ne-a fost însă a auzi cântându-se și a vedea jucându-se un „csárdás” sdruncinat, care te făcea să crezi, că ești în vre-una din piețele Seghedinului sau Torontalului. Indignare puteai ceti pe fețele tuturor acelorora, în cari n'a adormit încă sentimentul conștiinței de sine.

Această mașteră dorință — de a se cânta și juca „csárdásul” a fost a d-lui *Nicolae Bârsan* singur cantor pe vremuri... care cu mâna proprie a compus ordinea de dans, nesfiindu-se a împetrișta programul cu 2 jocuri streine.

O parte din publicul asistent rând pe rând se îndepărta spre casă spre a nu mai fi martor la astfel de scene, ce nu se puteau concorda cu pretinsul caracter național românesc al petrecerii.

Comuna noastră Dêrste, este comună pur românească și ca atare elementul românesc este și trebuie să fie predominant în toate afacerile de interes social. Conducătorii naturali ai acestei comune s'au silit totdeauna a sădi în popor sentimentul bogat în fructe al păcii, bunei înțelegeri, al împlinirii datoriei sale, al afirmării sale ca popor român, dar durere, că oamenii mici la suflet tind a paraliza aceste nisuițe.

Nu pot retăcea un pasagiu din raportul scris de un necunoscut, din incidentul arangerii unei producțiuni „*Din Poiana Mărmurii*”, apărut nu de mult în „Gaz. Trans.”, care începe așa: „Viața socială s'a mutat cu de-abinele dela orașe la sate, care fapt îl putem înregistra numai ca un simptom îmbucurător în viața culturală a neamului nostru. Jurnalistica este cel mai bun și mai puternic mijloc pentru a ținea sus cauza comună a poporului nostru, și presa noastră e datoare a o face aceasta cu atât mai vărtos, cu cât fibrele vieții românești tind — pe alocurea — a se destrăma din tramba frumosului național”.

Bine rumegate sunt cuvintele acestea și pline de adevăr, după-ce în comune din jurul Brașovului vedem, că se întâmplă casuri, ca cel mai sus descris — rușine să le fie!

— Participantul.

când, la acestea petreceri populare vin și Români țărani de prin satele vecine — drept lătoreni la joc.

O cunoștință aceasta; o convenire de veselie între frați de aceeași mamă și între Români de același port, de aceeași dătină și spirit vesel...

Un joc acesta țărănesc și un dant pitoresc:

— Un joc al poporului!...

Acest joc al poporului, nu se joacă însă fără vre-un folos oare-care. El se face în favorul bisericii, și se face în favorul școlii. Pe lângă folosul moral-național; pe lângă desfătare și voie bună; pe lângă convenirea frățească și românească, — se ajunge și la un folos material, care fiind în favorul și interesul unei instituțiuni de cult și moralitate, acest folos și câștig material, devine „întru adevăr” — moral!... Se obține, prin aceasta, acel element psihologic de viață, pe care Horațiu îl numește: „*Omne tulit punctum, qui miscuit utile, dulci*” (ars. poeti 343). (Pe românește: A câștigat totul acela, care știe s'amestece ce e folositor cu ce e plăcut sau dulce!)

Un atare joc țărănesc, împreunat și cu o *reprezentățiune teatrală* și cu cântece, a avut loc la 26 Ian. s. n. în spațioasă sală a școlii gr. cath. din Serețel, — o școală frumoasă și mare, ce au ridicat-o poporenii, puțini la număr, în acest loc.

— Ațâția țărani și țărance; ațâția feciori și fete; ațâția fețe clasice-romane; ațâția cămeși cu alțițe la țărani — și ațâția cămeși mândre și cătrînțe la țărance, — în cât nu-ți mai trebuia, să vezi alte mândrenii din altă lume și alte mândrenii din altă țară!...

Este gingaș „portul românesc”, din ținutul Bistriței și al Șieuului; din ținutul Lechinții și al Bărgăului; e frumos și este grațios, când se reprezintă în toată frumusețea și puterea sa măiastră: în el nimic estravagant, nimic fasonat peste marginile conturului natural; nimic bizar; e unul din cele mai curate și mai mândre, din întreg Ardealul...

Au fost, aci în Sărățel, mulți țărani — și pentru Nedeia lor a fost mică, localitatea de școală — altfel destul de mare! El au venit, rând pe rând, curgând, curgând din satele vecine, ca să se veselească răsând din inimă, la reprezentarea piesii populare: „*Tinerete-Nebunețe*”, pe care junimea țărănească din loc, feciori și fete, ca în prima încercare, au jucat-o destul de bine împreună cu dialogul: „*Bărbatul și Mușterea*”, de G. Cătană și cântecul: „*Coșciugul blăstămat*”, în ziua de 26 Ianuarie st. n., la 7 oare sara.

Succesul moral și material al acestei petreceri populare, este a se datori învățătorului confesional, care a instruit tinerimea cu zel și diligență; prin ceea-ce s'a arătat, că și în alte comune se poate face tot astfel, unde vor fi atari învățători cu zel și doritori de deșteptarea poporului nostru.

Această „Petrecere” a adus un venit curat de peste 80 coroane, cu cari se vor mai potoli multe, din multele lipse și cerințe zilnice, — cu cari deja să luptă străbunul și bătrânul nostru popor român. †

desperată cu vrăjitoarea satului Sanda (d-șoara Silvia Ternăveanu), a fost reușită. Ea și răsplătit publicul cu răsete necurate. D-șoara Ternăveanu asemenea a produs multă voie bună imitând foarte natural timbrul vocii țigănești. D-l învățător Moldovan precum și d-l Dumitru Pașcu, ajutor de arhitect și-au jucat tot așa de bine rolurile.

C'un cuvânt teatrul a reușit peste așteptare, așa încât chiar și Sașii cari în fiește care lună se produc cu piese teatrale, și-au exprimat plăcerea.

Mult a impus străinilor frumosul nostru port național, în care au fost îmbrăcate cele 40—50 persoane, cari au jucat teatrul.

După reprezentațiunea a urmat dans însuflețit până dimineața la 6 oare. I-ți era mai mare dragul să vezi pe meseriașii noștri crezuți perduți pentru națiune, cum chiuiau și se însuflețiau.

În pauză li s'a dat coristilor o cină, după care harnicul protopop a ținut un prea frumos toast, mulțumindu-le tuturor și mai cu seamă meseriașilor, cari deși oboseși de munca grea de peste zi se prezentară cu adevărat zel în fiește care seară la probe și arătându-le ce mult se poate face prin unire și cât de dezastruoasă este nelinișterea și apoi însuflețindu-i la muncă cinstită și la iubire de neam și de țară.

Deși prețurile locurilor au fost prea mici s'a încasat suma destul de considerabilă de 440 cor.

Considerând greutatea cele multe, cu cari au avut a se lupta conducătorii între cari amintesc cu cu numele pe d-nii vrednici de laudă: Dr. Ioan Harșia avocat și Dem. Truța sub-jude reg. în pensiuine, cred eu că ar fi o prea mare pagubă, ca să nu se edifice și mai departe pe fundamentul început, și chiar o lasitate dacă încă de acum nu s'ar gândi inteligența noastră de acolo la înjghebarea unei reuniuni de meseriași. Am văzut cu toții ambițiunea ivită în piepturile meseriașilor noștri după reușita producțiunii lor și aceasta ambițiune va fi un puternic stâlp a înființării reuniunii.

Cu multă bucurie constat aceste porniri bune în Reghinul-săsesc...

Nu mai despărțământul „asociațiunii” din acel oraș nu face nici un spor, deși de aci ar trebui să înceapă curentul acesta sănătos. De altcum a observat-o aceasta și comitetul central al „Asociațiunii”, care sub No. 947—1907 îndrumă despărțământul acesta să desfășure o activitate mai sistematică. (A se vedea Nr. IV—1907 din „Transilvania” pag. 216 în procesul verbal din 17 Octombrie 1907). Barăm de ar fi ascultată admonațiunea aceasta!

E vorba ca în Reghin să se înființeze cât mai curând și o reuniune de femei.

La lucru frați români și Dzău să vă ajute!

— Unul dintre cei mai mici.

Jocul poporului din Serețel.

2 Februarie 1908.

Onorată Redacțiune!... Nu tocmai așa de mulți ani — s'a început la poporul țărân din ținutul nostru, a se ținea de dătină, ca să-și facă câteva oare de veselie, vara ori iarna, toamna ori primăvara, —

un sat nu alt-ceva, totuși din cauza tinerimei studioase este plin de viață.

Câte-va domnișoare, cari erau pe acel timp în Blaj să aprovizionau de cu vară cu dulceață și cu vișinată, și îndată ce se deschideau școlile, ele erau ocupate Duminicile după prânz cu primirea de visite din partea teologilor și studenților din clasele a șaptea și a opta gimnazială.

Acest obicei (un fel de conditio sine qua non) era înrădăcinat în tinerimea din Blaj așa că acel, care nu făcea visite era desconsiderat, și deci trebuia fiecare să se supună regulamentului studențesc, de aceea fie-care cet'a broșurica: „Codul manierelor elegante” ca să nu se compromită, că acele câte-va domnișoare din Blaj erau de tot meștere în ce privea conversația cât și în ce privea primirea musafirilor, de aceea acela care făcea pentru prima dată vizită, se prepara mai habilită ca pentru un examen.

Prima Duminecă din luna Octomvrie 1886 era hotărâtă pentru visita lui Valeriu O. feciorul popii din Ucea de jos, strănitar crucea de sus, că ne-a făcut de răs?

Ce făcuse omul meu? Încă din ajun a venit la mine și m'a rugat să-l însoțesc împreună cu un alt coleg, că primele visite să fac de obicei cu însoțirea a doi prietini, cari au trecut prin acel purgator, cum numeau noviițiile visitele.

Colegul nostru Valeriu ne-a spus că domnișoara, căreia are să-i facă prima vizită este „*Mariți V.*” pe care tinerimea din cauza volumului ei o poreclea „*Domnișoara Lepedeu*”, pe aceea domnișoară o cunoaște mai bine, că ieri aflându-se din întâmplare la gară i-a dat ajutor la scosul mașinei de cusut, a doua mașină de cusut la domnișoarea din Blaj.

Am consimțit și l'am așteptat îmbrăcați Duminecă la ora două când și sosește gata de vizită cu redingotă lungă imprumutată dela teologi ca mai toți, cari ajung în categoria lui, cu cravată neagră și cu mânuși cum a dat Dumnezeu.

Îl primim ca pe un prietin, sucim câte o țigară și plecând, facem o mică stațiune la Băcănia lui Traki din colț unde primem curaj cu câte 2 pahare de vin și ne strecurăm frumos pe strada Plăcintelor până la poarta Mariței.

Aci am mai dăscălit odată pe colegul Valeriu punându-i în vedere că trebuie să sărute și mâna domnișoarei, să se recomande spunându-i numele și în care clasă se află. Toate bune, dar cu sărutatul mânei nu s'a putut împăca colegul nostru. El zicea: „Înțeleg să sărut mâna metropolitului Vancea, dar domnișoarei Lepedeu 'mi este cam peste mână, dar în urma stăruinței noastre a trebuit să cedez și luându-și inima în dinți a pus mâna pe clanța ușei și noi dela spate îm-

pingându-l am ajuns în salonașul de primire unde domnișoara Lepedeu încerca mașina de cusut, acum nu știm, încerca anume mașina s'au poate numai a voit să ne arate, că are mașină de cusut și prin așa ceva să-și scoată în evidență hărnicia și poate chiar bunastare materială, că pe acele vremuri o mașină de cusut la o casă se considera ca o raritate.

Destul că cu chin, cu vai colegul Valeriu a ajuns la destinație, se văzu în fața domnișoarei Lepedeu plin de sudori și roșu ca racu la obraji, pare că era la examenul de maturitate, noi la spatele lui abia puteam să ne ținem râsul.

Îl vedem că se face în forma covrigului fiind lung și domnișoara Marițimică, prinde mâna domnișoarei osărută și șterge cu fruntea unde a sărutat, bună oară cum fac țărani, când sărută mâna preoților, își spune numele și ocupă un loc pe unul din scaunele din jurul mesei. Pe colegul meu dela spate l'a umflat râsul când a văzut cum sărută Valeriu mâna, dar domnișoara i-a reparat nedibăcia zicându-i: „da glu-meț mai ești domnule Valeriu”, ne-a servit cu dulceață în care timp Valeriu puse mâna pe albumul cu poesii, care era nelipsit de pe masa fie-cărei domnișoare, și pe repezeală îi scrie următoarele:

„Mă duse-i la mândra mea
Și-o găsii c'o iie rea
Cea mai bună și-o cărpea
Să meargă la joc eu ea.

S'a început conversația în care colegul Valeriu spunea domnișoarei, că o soră a lui este măritată cu popa din Cârța, care fiind mic și dansa sdравănă ca el, mai în toată ziua îl ia la părulă și l'a făcut de se poartă ca o fată mare, la cărcumă nu merge decât în ajunul bobotezei cu „*lordanul*”.

Am avut noroc, că au venit în timpul acesta alții în visite și noi ne-am luat adio, că altcum ne făceam de răs; bine că nu a deschis domnișoara albumul că nu știu ce s'ar fi putut întâmpla, tatăl fiind tamburul pompierilor din Blaj.

La școală dimineața toți colegii ne-au întâmpinat cu:

„Dar bine mă, să vă bateți joc de biata fată în așa mod nu este frumos, trebuie să siliți pe Valeriu să se ducă să-și ceară scuze, că e prea mare blam pe biata fată, pot fi bune glumele lui Valeriu, dar nu și-au avut acolo locul.

Ne-am pus acum cu toții pe lângă Valeriu, ca să meargă să-și ceară scuze, la început trăgănașe dar în fine s'a dus și ce-a făcut sau pătit nu știm, dar atâta știm, că de era pe vremea aceea vre-un automobil în Blaj nici cu acela nu l'ai mai fi putut duce la vre-o vizită.

5/I 908.

— De sub Surul.

ECONOMIE.

Sfaturi de-ale bucătăriei pentru femeile econome.

Urez spaniol (și ca mâncare de post.) 125 grame de urez, îl opărești mai întâi cu apă fiartă, pe urmă îl speli bine în apă rece. După aceea îl pui să fiarbă într-o jumătate de litră de apă cu zama dela 2 lămâi, cu 100 grame zahăr și cu 3 deci de vin să fiarbă la foc. După ce e fiert îl lași să se răcească și îl așezi frumos cu vîrful pe o farfurie și îl garnisești cu mere fierte date prin sită și îndulcite.

O cremă ușoară. Într-o jumătate de litră de lapte se pune 20 bucățele de zahăr (pisat), 8 ouă întregi, o bucățică de vanilie. Toate acestea se amestecă bine la olaltă, pe urmă pizez 4 bucățele de zahăr și pui praful așa simplu pisat într-un vas așa de mare, care să cuprindă bine cantitatea de lapte amestecată de mai înainte, așa încât să mai rămână și de vre-o două degete loc până la margine. Acest praf de zahăr pisat îl prăjești mai întâi pe mașină până se face rumenit, pe urmă pui toată cantitatea de lapte peste zahărul rumenit și pune vasul acesta cu un capac peste el într-alt vas cu apă fiartă în cuptor, dar așa că fierbând apa să nu intre în cremă. După un cîș se poate încerca crema cu un ac de impletit ciorapi, dacă e gata acul cu care o împungi rămâne uscat, dacă nu e gata iese mîngîț afară. Dacă e gata să răstoarnă și se servește rece la masă.

Pandispan. Bați opt ouă întregi cu bătătorul de spumă cu 35 deka de zahăr pisat într-o căldărușe cam la marginea vetrici (dar nu pe foc, numai să fie la căldură) cam 1/2 oară, dar țapăn. Pe urmă când vezi că se umflă, pui înăuntru 2-3 linguri de făină pe care însă numai prin sită o slobozi peste zahărul bătut, pentru-ca să nu se facă gogoșe. Ungi pe urmă bine o tavă de plăcintă, o înfăinezi și torni amestecătura înăuntru. Pe timpul poamelor, se pot spăla cereși sau vișine și presară aluatul în tavă cu acestea. Să se coacă la un foc buniceț.

Coch de smeură. Fierbi 30 dekagr. de zahăr într-un 1/4 litru de apă până se îngroașe, pui pe urmă în acest zahăr topit 30 dekagr. de smeură, pe care ai dat'o mai întâi prin sită. Această amestecătură o mai lași să fiarbă mestecându-se mereu până ce se îngroașe și aceasta, atunci o iei dela foc și o lași să se răcească. În timpul acesta frezi 8 dekagr. de unt proaspăt până se face ca o smântână, pe urmă pui înăuntru 6 gălbenușe unul câte unul și le mesteci mai departe adaugî și 15 dekagr. de migdale pisate, 2 linguri de franzelă rasă, pe care o umezești puțin cu nițel lapte. Smeura de mai înainte și spuma dela 6 ouă, le amesteci ușor. Ungi o formă cu unt, o presari cu franzelă rasă sau cu făină, pui amestecătura înăuntru și o cocci, sau pui forma într-o oală mai mare cu apă și o fierbi în aburi.

Tortă de mere. 125 grame unt, 125 grame zahăr, 125 grame făină, 3 ouă, 1/2 linguriță de praf pentru prăjituri (acest praf se găsește în toate băcăniile), 2 farfurioare pline de lictar de mere, 1/2 litră de smântână după lapte nefiert.

Se mestecă untul bine până se face spumă, adaugi tot câte puțin din zahăr la el, gălbenușurile de ou și pe urmă făina în care amesteci praful de prăjituri, la urmă spuma dela 3 albușuri. Din aceasta amestecătură coci 4 plăcinte într-o tavă rotundă, (cocându-le câte 5 minute). După ce s'au răcit le ungi cu lictar de mere care trebuie să fie îndulcit după gust și în care amesteci puținică zamă de alămăe. Pui toate plăcintele una peste alta și pui deasupra smântâna dulce bătută spumă și puțin îndulcită pe deasupra.

Asigurarea vitelor.

Cetim în »Tovărășia« din Orăștie :

Dela adunarea generală ținută a treia zi de Crăciun la Orăștie, care a înfintat tovărășia de asigurare a vitelor, — ne conțin primim înștiințări singuratice pentru asigurări de vite. Tuturor fraților ce ne-au înștiințat, că doresc să-și asigure vitele le răspundem, că tovărășia noastră după aprobarea statutelor, numai atunci își va începe lucrările (va plăti pagube), când va avea înscrisă o grupă de cel puțin 3000 capete de vite cornute, în sumă de cel puțin 1 milion cor. Mai târziu va face și grupe mai mici.

Prin urmare: rugăm pe toți cei-ce doresc să-și asigure vitele, să îndemne în satul ori în orașul său, ca să se înscrie de-odată cat mai mulți membrii și să ne

impărtășească de-odată numele cât mai multor membrii. Condițiile și taxele ce sunt a să plăti — le-am spus în numărul 2 al »Tovărășiei«. Iar cui ne cere prin o simplă carte postală adresată sau redacției »Libertății«, sau d-lui V. C. Osvadă în Hunedoara, — îi trimitem cu plăcere tipări-turi pentru liste de membri și liste pentru înscrierea de vite, — pe care apoi va avea să le umplă cu cât mai multe înscrieri.

Înștiințările singuratice de altcum încă le luăm în socoteală — dar numai după-ce vor fi plătite primele taxe obligate.

Taxele sunt: 1) 50 fleri taxa de înscriere (odată pentru totdeauna) după fie care 100 coroane preț de vite asigurate. 2) Câte 5 fleri pentru fie-care 100 cor. preț de vită asigurată, ca taxă pentru primul caz de nenorocire. 3) Câte 1 coroană pentru fie-care dată de câte 4 coroane, ce e a să subscrie de fie-care membru și anume : 1) dată de 4 coroane, după fie care 1000 coroane preț de vită asigurată. Quotele sunt a să plăti în vreme de patru ani.

Răspunderea și plata pentru pagube să poate urca, în cel mai rău caz, numai până la 5 1/2 % a prețului asigurat; — d'aici înainte să plătesc cazurile prin reasigurare.

La asigurare numai vite cornute, de peste șase luni să primesc.

Dări de seamă și mulțumite publice.

Cu ocașunea Concertului și Convenirei colegiale împreunate cu teatru și dans, ce s'a aranjat din partea »Corului bisericei Sfintei Adormiri din Brașovul-vechi«, în ziua de Bobotează, 6/19 Ianuarie a. c. în sala Hotelului »Central« No. 1 din loc, au binevoit a contribui cu ofrande următorii Prea Stimați Domni și Prea Stimate Doamne:

I. Înainte de producțiune au contribuit pe lista No. 1. Mut St. D-nă Elena Popoviciu 5 cor., Mihai Popoviciu 5 cor., Dr. Nicolae Mănoiu, advocat 3 cor., Dr. Ioan Moșoiu, adv. 4 cor., D-na Euphemia Kertsch 2 coroane, N. N. 2 coroane, G. Dușoiu, arhitect în Brașov 3 coroane, N. N. 2 coroane. Vasilie Voina, protopop 2 coroane, N. N. 2 cor., Dr. Venter 2 cor., N. N. 1 cor., Nicolae Mihăilă 5 cor., Dr. C. Lacea, profesor 1 cor., Bebi Chicomban 1 cor., George Furnică 2 cor., George Mercheșan, cantor 50 bani, Nicolae Furnică 40 bani.

II. În seara de Producțiune la casa pe lista No. 2. au binevoit a contribui peste taxa de intrare următorii Prea Stimați Domni și Doamne: Elena I. Săbădeanu, patroana »Reun. Femeilor române« din Brașovul-vechiu 5 cor., Familia Florea Preșmerleanu 7 cor., Dumitru Căpățină, președ. 4 cor., Ioan Voicu, măestru 2 cor., Ioan Bala, epitrop 1 cor., P. Pavel, croitor militar 2 cor., Emil Maximilian, teolog 2 cor., Cand. Mușlea, învățător 1 cor., Ne culae Marica 1 cor., Mihaiu Rusu, jude de tribunal în pensiune 2 cor., Nicolae Căpățină 1 cor., George Vișia, serg.-major 1 cor., Vasilie Micu 1 cor., Dumitru Bolescu (Sinaia) 80 bani, Gligorie Popescu (Sinaia) 80 bani, George Măzgărean 40 bani, Ivan, serg.-major 40 bani, Bartha, filler 30 bani, Alecsandru Suru, veterinar 40 bani.

Cu totul au intrat 425 cor. 70 flieri din care substragându-se cheltuelile totale de 220 cor. 26 flieri a rămas un venit net de 205 cor. 44 flieri adăugându-se la fondul Corului.

Ne împlinim sfânta misiune, când ți-nem și de astădată ca în numele Corului bisericesc a exprima cele mai călduroase mulțumiri Prea Stimaților Domni și Doamne, cari din iubire adevărat creștinească ne au oferit și cu ocașunea acestei producțiuni frumoasele și neintrecutele Dumniilor contribuiri.

Exprimăm deosebită mulțumită Mult stimatelor Doamne Elena Săbădeanu, patroana reun. femeilor române din Brașovul-vechiu, Maria Ios. Maximilian, presidenta și Elena D. Căpățină, cassiera reun. precum și întreg biroului reuniunii, pentru onoarea și dragostea arătată prin participarea la care cu bucurie trebuie să constat însuflețirea și iubirea de neam, cu care își petreceau în mijlocul poporului.

Primească cea mai călduroasă mulțumită Domnii: George Vișia, sergent-major de infanterie și colegii D-sale pentru venirea într'ajutor cu scrierea notelor pentru coruri în voci, și prin care au înlesnit ridicarea cheltuelilor fără de a pretinde nici cea mai mică parte în bani.

În genere aducem tribut de mulțumită Domnului Ioan Bala, epitrop și Ioan Voicu, măestru pentru ajutorul oferit la vinderea biletelor în seara de producțiune, și în fine tuturor sprijinitorilor și

ajutătorilor din loc și din afară ai acestui Cor adevărat românesc.

Brașov, în Ianuarie 1908.

Dumitru N. Căpățină, D. Noianu, pres. căsarul corului.

Dumitru Jaliu, secr. corului.

La petrecerea teatrală-muzicală din Sighișoară, aranjată de tinerimea adultă în 26 Decembrie anul trecut st. v. (a doua zi de Crăciun) au binevoit a suprasolvi următorii P. T. Domni:

Dimitrie Moldovan, protopop 160 coroane, Ioan Muntean, paroch Sighișoara 2 cor., Ioan Pulca, paroch 1 cor., Onoriu Sas, paroch Danoș 2 cor., E. Florea, inv. 2 cor., N. Urdea, N. Rondolean 60 bani, Olber 20 bani, Z. Colcer 1 cor., N. Chetan, I. Varga, N. N. câte 1 coroană, N. N. 80 bani.

În total s'au încasat 246 cor. din care substragându-se spesele de 216 coroane, rezultă un venit curat de 30 coroane, cari s'au depus spre fructificare în scopul fabricării unei scene stabile.

Tuturor acestor domni marinișoși precum și aceluia, cari au binevoit a participa la petrecere li se exprimă și pe această cale cele mai vii mulțumiri.

Sighișoara, 25 Ian. 1908 st. n.

Ștefan Garoiu, inv.-cassar.

La concertul, împreunat cu teatru și joc, aranjate în Reghinul săsesc, în ziua de anul nou c. de către tinerimea română, mai zies meseriași de aici, au fost cu totul încasări 448 cor., cheltueli 298 cor., deci un venit curat de 150 cor., pe lângă de tot marele câștig moral! Suprasolviri s'au primit dela următorii: D-na Silvia Comșa cu soțul Ionel, din Seiște, 10 cor., d-l Dr. Ioan Harșa, Reghin 4 cor., D-nii Dr. Aug. Chețian, L. Grecul, din Reghin și N. N. câte 3 cor., Ioan Ghidui, Meșterhâza, George Moldovan și Alex. Târnavean, Reghin câte 2 cor., asemenea și Nic. Petru, Gorghiu, Klein M. și Adlef, Reghin câte 140 cor., Iuliu Grama, Chibierul de sus, 1 cor., Isidor Pop, Reghin 80 bani. Aurel Dumbrava, Hâbic și Ios. Prágai, Reghin câte 40 bani.

În numele comitetului aranjator exprîm și pe calea aceasta cele mai călduroase mulțumite tuturor sprijinitorilor și îndeosebi marinișoșilor suprasolvitori, înșirați aci, grație cărora s'a pus deja bază fondului dorit pentru aranjarea de concert și teatre românești independente în acest oraș cu o menire așa de frumoasă în viața unui ținut așa de mare românesc, lipsit de alt centru cultural și economic.

Reghin, la 25 Ianuarie 1908.

Arlon M. Popa, protop. gr. cat.

MULTE ȘI DE TOATE.

Rămășag interesant.

În zilele trecute s'a făcut un rămășag curios între Florio, sportsmann din Sicilia și Willer, aeronaut italian. Ambii, oameni bogați s'au înțeles, că fiecare își va comanda o mașină de sburat, și cu aceea vor înconjura în sbor — înainte de 31 Decem. 1908 — locul în formă de elipsă al curse-lor de automobile din Palermo. Prețul rămășagului este o sută de mii de lire, pe care o va câștiga cel, căruia îi succede încercarea. Dacă la amândoi le va succede, învingător se va privi acela, care va face drumul amintit în timpul cel mai scurt. Cei doi bogătași, Sportsmanni se pregătesc să se i-a la întrecere cu mașini de sburat, din a căror construcție nici un cuiu nu e încă gata.

Cel mai mare organ al lumii.

Cel mai mare organ al lumii se află în Sidney, în Australia. La început a fost destinat pentru expoziție din Saint-Louis, iară de aici a fost dus în Australia. Are cu totul o sutăpatruzeci diferite registre și zece mii fluere. Uriașul organ constă din 5 organe deosebite, la cari se poate cânta separat la fiecare. Dacă e în lucrare întregul aparat, el are lipsă de 5 organiști și în astfel de cazuri se nasc curente de aer așa de puternice, încât trebuie deschise ferestrele, căci altfel s'ar sparge. Intregă construcție de altfel lucrează cu ajutorul electricității. Spesele pregătirii și construcției, au fost în total cinci sute mii de coroane

„ALBINA“ institut de credit și de economie Filiala Brașov.

Conspectul operațiunilor în luna lui Ian. 1908.

Intrate:	
Numerar cu 1 Ian. 1908.	Cor. 41,202 88
Depuneri spre fructificare	" 228,738 23
Cambii rescumpărate	" 426,128 80
Conturi curente	" 69,771 48
Impurmuturi pe efecte și alte impurmuturi	" 16,982 18
Impurmuturi pe produse	" —
Monetă	" 7,963 90
Jomisiuni, cupoane și efecte	" 43,934 94
Bancii	" 220 467 98
Interese și provisiuni	" 24,771 78
Diverse	" 293,730 01
Cor. 1 372.692 08	

Eșite:	
Depuneri spre fructificare	Cor. 281,835 89
Cambii escomptate	" 443 452 —
Conto curent	" 18 368 80
Impurmuturi pe efecte și alte impurmuturi	" 26,379 —
Impurmuturi pe produse	" —
Monetă	" 8,396 66
Comisiuni, cupoane și efecte	" 43,379 46
Interese și provisiuni	" 584 36
Spese și salare	" 7,831 34
Bancii	" 420,566 11
Diverse	" 91 585 20
Numerar cu 31 Ian. 1908	" 80,313 27
Cor. 1.372.692 08	

Dr. Nicolae Vecerdea dirigent.

Iosif Oncioiță contabil.	Ioan Murăroiu cassar.
--------------------------	-----------------------

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Responsabil pentru Redacțiune: I. Lupan

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată oă în vremea de azi e bătătoare la ochi mulțimea a celor oam-ni, a căror sânge și sucirii trușești sunt atrofiate și cari în urma ușurinței din tinerete și prin deprinderi rele și-au sdroncinat sistemul nervos și puterea spiritală. E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt. Trebuie să fie cine-va care să dea tinerimii deslășuri binevoitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, trebuie să fie cine-va oăru a oamennii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere neozurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destă-nui aceste necazuri ori și cui, ei trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștientos, care știe să dea a-upra vitei sfaturi bune sexuale și știe a juța și morburilor ce deja eventual exista, atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De e chemare stăt de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Drului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10), unde pe la gă disoreția cea mai strictă primește ori-oine (atât bărbați oât și femeile) deslășiri asupra vitei sexuale, unde sângele și sucurile trapești ale bolnavului se curăță, nervii i-se în-tăresc, tot organismul i-se eliberază de materiile de bôla, chinurile sufletești i-se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiunilor dilaice dr. PALOCZ vindeocă deja de ani de dîle repede și radicaș cu metodul său propriu de vindecare, chiar și cazurile cele mai negleșe, ranele sifilitice, boalele de țev, bășică, nervi și țira spinărei, începurile de confusie a minții, urmările onaniei și ale sifilisului, erccțiunile de spaimă, slă-birea puterei bărbătești (impotența), vătă-maturil, boalele de sânge, de piele și toate boalele o ganelor sexuale femeiești. Pentru femei e sală de așteptare separată și eșire separată. În oea-ce privește cura, depărtarea nu este piețecă, căci dacă cine-va, din ori-ce casă, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimit fie caruia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ôre a m. până la 5 ôre p. m., (Dumineca până la 12 ôre a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, pscialist, Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10.

„ȘINCANA“

instituit de credit și economii, societate pe acțiuni în Ō-Sinka (Șinca-veche).

CONVOCARE.

Domnii acționari ai institutului de credit și economii „ȘINCANA“, societate pe acții, în Șinca-veche (Ō-Sinka) se invită la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Șinca-veche, la 23 Februarie 1908, st. n. la 1 oară p. m. în localul băncii.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt:

1. Alegerea a doi acționari pentru verificarea protocolului adunării generale și a unui notar.
2. Raportul direcțiunii și a comitetului de supraveghiere asupra anului de gestiune 1907, și darea absolutoriului.
3. Distribuirea profitului curat.
4. Alegerea membrilor în direcțiune.
5. Completarea comitetului de supraveghiere la eventuală abdicere a vreunui membru.
6. Modificarea §-lui 67 din statute conform scriptei tribunalului reg. cu Nr. 5727—906.
7. Satorirea marcelor de prezență pentru membrii direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.

Șinca-veche, la 22 Ianuarie 1908.

DIRECȚIUNEA.

Bilanț încheiat cu 31 Decembre 1907.

ACTIVE :		Cor.	fl.	PASIVE :		Cor.	fl.
Casa în numărar		6037	26	Capital vărsat		53790	—
Cambii escomptate		252659	—	Depuneri spre fructificare		170799	29
Mobilier	1038	40		Reescompt		32260	—
10% amortizare	103	90		Interese transitorii		5232	—
Efecte		500	—	Posturi transitoare		1412	47
Cont curent		8955	80	Profit curat		5592	80
		269086	56			269086	56

Contul Perdere și Profit cu 31 Decembre 1907.

DEBIT :		Cor.	fl.	CREDIT :		Cor.	fl.
Interese la depuneri		8272	81	Interese dela cambii escomptate		20230	60
„ „ reescompt		2614	65	„ „ capital de acții		704	70
10% amortizare din mobilier		103	90	Venite dela realități		646	62
Salare		1586	93	Interese de cont curent		146	48
Dare la depuneri		827	93				
Spese de fondare		204	09				
Spese curente		1249	29				
Chirie		276	—				
Dare directă și arunc comunal		1000	—				
Profit curat		5592	80				
		21728	40			21728	40

Șinca-veche, în 31 Decembrie 1907.

Ioan Fétu m. p.
președinte.

Iacob Bălan m. p.
cassier.

Vicențiu Dimboiu m. p.
contabil.

DIRECȚIUNEA :

Ioan Fulicea m. p.
Nicolae S. Popa m. p.

David Chiușdea m. p.
Sergiu Bârsan m. p.

Iosif Herțogea m. p.
Heronim Morariu m. p.

Petru Bărbat m. p.
Filimon Bălan m. p.

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat Contul prezent și l'am aflat în deplină consonanță cu registrele cari au fost purtat în ordine.

Emiliu Poppu m. p.
președ. com. de suprav.

Dr. Hariton Pralea m. p.

Eustahiu Crișian m. p.

Stefan Quasnovsky m. p.

Ioan Bârsan m. p.

Propunerea Direcțiunii

referitoare la împărțirea profitului curat.

- 1) 5% dividendă la acționari 3500—
- 2) 10% Fondului de rezervă 209 28
- 3) 2% Funcționarilor 41 84
- 4) 10% Membrilor direcțiunii 209 28
- 5) 10% Scopuri filantropice 209 28
- 6) Remunerație președintelui 200—
- 7) Supradotație fond. de rezervă 1223 12

Cor. 5592 80

Direcțiunea.

Un articolu căutat

pentru
neguțatori

în părțile locuite de români și sârbi este birca renumită pentru ciucuri la oprege și pentru țesut de braciri, cătrinte și măsaie. Birca aceasta resucită are glanți (luciu) de mătăasă și este tare căutată în multe locuri. Cereți mostre gratuit în 30 de colori dela

Magazinul de bircă alui

Alexandru Kocsis

văpsitor în Némethbogsán

Nr. 23,5-5. Krassó-Szörény.

Vite
nobilitate

liferează
cu garanție,
asortiment bogat
de tot se-

cul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă:

Prima Pepinerie cu vite nobilitate
de pe Târnava.

Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș (Ardeal).

Cereți Catalogul prețurilor!

Catalogul conține scrisori de recunoștință din toate părțile țerei. Fiecare proprietar de vie se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vreo persoană cunoscută.

[9012,30—47.]

RONCEA & MANU

fabrică de

Brânzeturi și Cașcaval

Brașov, Pe Tocile nr. 15.

Recomandă produsele fabricii cu prețurile următoare:

Cașcaval trimis cu poșta

până la 5 Kigr. kilogramul cu cor. 1 40

„ „ 25 „ „ „ „ 1 36

„ „ 50 „ „ „ „ 1 33

Comande se efectuează prompt și

Prețurile sunt netto Cassa fără obligământ

loco Brașov.

ALEXIN

Cea mai fină

UNTURĂ DE PLANTE

PENTRU FIERT, FRIPT

ȘI PRAJITURI

25% MAI CU SPOR CA

ORI CE UNTURĂ

PENTRU UȘOR DE

MISTUIT RECOMAN-

DATĂ DE MEDICI

VERITABILĂ

NUMAI CU ACEASTĂ

MARCĂ DE SCUTIRE.

Se capătă în
toate băcăniile.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

NICOLAE RONCEA,

primul măestru român de apaducte, canalisări, instalații de gaz și telefoane,

BRAȘOV, Pe tocile Nr. 16,

se recomandă On. public din Brașov pentru ori și ce lucrare de instalațiuni, canalisări și apaducte, closete, trenajații, pivnițe, cu deosebire pentru lucrări de canalizare, closete (imblători), conform planului de canalizare și al statutului orășanesc.

In curs de 14 ani de când lucrez în Brașov ori și ce lucrare mi s'a încredințat am executat spre mulțumirea celor ce m'au onorat cu lucrări în branșa mea.

FISCHER T COMP NAGYENYED

PEPINERIE DE POMI SI VITE

150.000 Pomi Roditori
1.000.000 Sujete
1.000.000 Planta pentru gard viu arbori de promenada, arbori de ornament, roze, fructe cu boaba, contiferi etc.

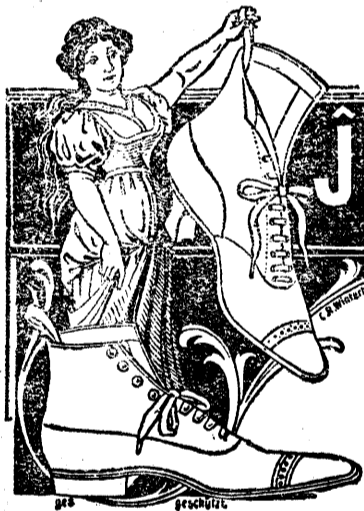
1 Milion altoas de vite, vida de vite Europenasi Americana cu su.

Specialitate: altoas de vita pentru desert.

Sub-cultura 120 Jug. cat.

30.000 Pruni de Bistrita si de Bosnia oltuiti Exemplare foarte frumvase

Fără rădăcina

Încălțăminte de tat felne

GHETE

original americane pentru Dame, Domni și Copii.

Papuci albi de atlas.	Cisme de lucru.	Ghete cu șinoare.
Papuci albi.	Cisme Halina.	Ghete cu nasturi.
Papuci de dans.	Cisme de vânat.	Ghete cu zug.
Papuci de gimnastică.	Cisme de călărit.	Ghete de voi jiu.
Papuci călduroși.	Gumase.	Pantofi de casă
Papuci de postav.	Galozi.	

pentru Dame, Domni și Copii.

Calitate solidă. — Magazin de încălțăminte — Mare asortiment
Fason modern. **ALFRED IPSEN Kronstadt,** Prețuri ieftine.

Strada Vămii nr. 36, (vis à-vis de Cafeneaua Transilvania).

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC

a lui MUSCHONG din Baia Buziaș

modern instalat — afară de Kartel livrează prompt ori ce cantitate de

ACID CARBONIC

natural, chemic foarte curat, fluid

din izvoarele cu acid carbonic din Baile dela Buziaș r-nemite în toată lumea pentru fabricarea de apă gazoasă, cârciumarilor, și alte scopuri industriale.

Să nu se schimbe cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

Serviciu demn de încredere și conștientos

Apă minerală și apă vindecătoare

în sticle de 1/1 și 1/2 litre.

Cu succes miraculos la suferințe de inimă, rinichi și băgică.

Apă de masă de rangul întâiu!!

Informații se dau cu plăcere din partea
Mu-chong's Kohlensäure-Werke und
Minerwasser-Ver. andt in Buziasfürdő

Adresa telegramelor: **MUSCHONG BUZIASFÜRDÖ.** Inter. Telef. 18.

Se caută reprezentanți locali abili.

Rogu-Va să nu cetiți acest anunț!!!

fără atenție.

FOTOGRAFIE ARTISTICĂ

Văduva K. Muschalek

Brașov,

27 Strada Porții 27 (lângă Fleischer & Co.)

recomandă fotografiile artistice, ca cadouri potrivite pentru sărbăt. rile Crăciunului. Deoarece principiul meu este de a liferă numai cele mai bune lucrări, mă rog să fiu sprijinită cu comanda mai din vreme.

Specialități :

Matphotografi și Tipar-Pygment foarte plăcute,

neîntrecute în efectul artistic și durabilitate

Fotografii a le mari, precum și picturi în Pastel, Aquarell și Ulei executate cu îngr jire.

Rog Onor. public a lua în vedere expozitura mea (Vitrina) în St ada Porții Nr. 27.

(3107,18-11

Cu toată stima

Văduva Karl Muschalek,

27, Strada Porții 27, (lângă Fleischer & Co.)

P. T.

Am cunoarea a aduce la cunoștința On. public, că am deschis provizor un

Atelier de blă-

nărie subțire

în Brașov, Târgul Inului Nr. 26, unde se pot căpăta numai confecțiuni proprii de guleră de

Dame (boac), mufuri, șepci de blană, Crimer și Stofă. Tot-felul de Baltoane blănite pentru Dame și Copii, Figaro și paletoane, cu un cuvânt toate articolele ce se țin de blănărie, lucrate modern, în asortiment bogat cu prețuri foarte ieftine.

Prin experiențele mele câștigate atât în capitală, cât și în streinătate pot satisface tuturor r-ecerințelor spre deplină mulțumire.

Pun căptușeli de blană. — Primesc reparaturi.

Articole de blănărie cumpărate dela mine le curăț fără plată.

Comanda din afară le ezeut punctual. — Serviciu solid. —

Mă rog de spr jin.

Cu toată stima

Weiszfeller Sándor,
blănar subțire.

Magazinul meu dela 1 Oct. a. c. se află în Stada Porții Nr. 48.

Primul atelier român de curelărie.

Primul atelier de curelar român

VASILIE MUSCALU

BRAȘOV, Strada nouă, Nr. 7.

Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur

Atelierul meu de curelărie

provăzut cu tot felul de hamuri de leuc și pentru lucru din piele de bianc, precum și tot felul de curele de incins, d. e. șerpăre de piele de tot felul: negre, galbene, de covor cu ținte, care este sub conducerea mea proprie.

Se primesc și reparaturi de tot felul, d. e. cutere, geante de călătorie și pungii.

Totodată mai fac cunoscut, că în depozitul meu să află gata : plosci de lemn în orice mărime, îmbrăcate în curele fine.

Cu stimă **Vasilie Muscalu.**

PREȚURI MODERATE.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fl. se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria, de pe parcul Rudolf și la Eremias Nepoții.